AWDURDOD TÂN AC ACHUB CANOLBARTH A GORLLEWIN CYMRU

DATGANIAD O GYFRIFON

2014/2015

E.A.AITKEN, BSc (Econ) Anrh., CPFA.
CYFARWYDDWR ADNODDAU A THRYSORYDD

DATGANIAD O GYFRIFON	TUDALEN
Rhagair Eglurhaol ac Adolygiad o Wariant	3-8
Datganiad o Gyfrifoldebau / Tystysgrif y Trysorydd	9
Datganiad Llywodraethu Blynyddol	10-24
Adroddiad am Gynaliadwyedd	25-26
Adroddiad Archwilwyr Annibynnol	27-28
Datganiadau Ariannol	29-34
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	35-80
Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	81-83

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

Nodyn 1	Polisïau Cyfrifyddu
Nodyn 2	Dyfarniadau Allweddol wrth Gymhwyso Polisïau Cyfrifyddu
Nodyn 3	Tybiaethau a wnaed am y Dyfodol a Ffynonellau Pwysig Eraill o Ansicrwydd Amcangyfrif
Nodyn 4	Safonau Cyfrifyddu a Gyhoeddwyd ond sydd Heb eu Mabwysiadu Eto
Nodyn 5	Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen
Nodyn 6	Addasiadau rhwng y Sail Cyfrifo a'r Sail Cyllido
Nodyn 7	Trosglwyddo i Gronfeydd wedi'u Clustnodi ac o Gronfeydd wedi'u Clustnodi
Nodyn 8	Gwariant ac Incwm Gweithredu Arall
Nodyn 9	Incwm a Gwariant Buddsoddi a Chyllido
Nodyn 10	Trethiant ac Incymau Grant Amhenodol
Nodyn 11	Asedau Anghyffyrddadwy
Nodyn 12	Peiriannau, Eiddo a Chyfarpar
Nodyn 13	Offerynnau Ariannol
Nodyn 14	Gwerth Teg Asedau a Rhwymedigaethau wedi'u Cario ar Gost wedi'i Hamorteiddio
Nodyn 15	Rhestri Eiddo
Nodyn 16	Dyledwyr
Nodyn 17	Arian Parod a'r Hyn sy'n Gyfwerth ag Arian Parod
Nodyn 18	Credydwyr
Nodyn 19	Cronfeydd Defnyddiadwy
Nodyn 20	Cronfeydd Annefnyddiadwy
Nodyn 21	Cronfa Ailbrisio
Nodyn 22	Cyfrif Addasu Cyfalaf
Nodyn 23	Cronfeydd Pensiwn
Nodyn 24	Cyfrif Absenoldebau Cronedig
Nodyn 25	Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Gweithredu
Nodyn 26	Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Buddsoddi a Chyllido
Nodyn 27	Symiau a Adroddwyd ar gyfer Penderfyniadau Dyrannu Adnoddau
Nodyn 28	Lwfansau Aelodau
Nodyn 29	Tâl Swyddogion
Nodyn 30	Pecynnau Ymadael
Nodyn 31	Costau Archwilio Allanol
Nodyn 32	Grantiau
Nodyn 33	Partïon Perthynol

Nodyn 34 Gwariant Cyfalaf a Chyllido Cyfalaf
Nodyn 35 Cyllido Gwariant Cyfalaf
Nodyn 36 Ymrwymiadau Cyfalaf
Nodyn 37 Prydlesau
Nodyn 38 Buddion Terfynu
Nodyn 39 Cynlluniau Pensiwn Buddion wedi'u Diffinio
Nodyn 40 Rhwymedigaethau Amodol
Nodyn 41 Natur a Graddau'r Risgiau sy'n Codi o Offerynnau Ariannol

Rhagair Eglurhaol

Disgrifir y canllawiau gweithredol i Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru yn y Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub a luniwyd gan Lywodraeth Cymru. Nod y Fframwaith Cenedlaethol yw ceisio ehangu rôl Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru mewn perthynas ag atal, addysgu ac ymgysylltu â'r cymunedau a wasanaethant, ond hefyd sicrhau nad yw eu gallu ymatebol i ddiffodd tanau'n cael ei gyfaddawdu.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru'n cynhyrchu cynlluniau gweithredu blynyddol ar gyfer rheoli risgiau a gwella gwasanaethau, gan ganolbwyntio mwyfwy ar atal ac addysgu. Mae'r Gwasanaeth wrthi'n gweithio gyda'r cymunedau a wasanaetha, ac un enghraifft o hyn yw cynnal archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref. Mae'r Awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth â'r gwasanaethau brys eraill; er enghraifft, mae Gwasanaeth Ambiwlans Cymru, Heddlu Dyfed Powys a Heddlu De Cymru wedi'u lleoli yn nifer o'n safleoedd, a hefyd Gwasanaeth Ambiwlans Cymru drwy gynllun y Cyd-ymatebwyr. Mae cynlluniau eraill yn cynnwys ein cyfranogiad yng Nghymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc a weithredir gan ddiffoddwyr tân oddi ar ddyletswydd, sydd â changhennau ledled Canolbarth a Gorllewin Cymru; prosiect Phoenix a fu'n llwyddiannus iawn ymhlith grwpiau ieuenctid yn yr ardal; yn ogystal â chyfranogi mewn Byrddau Gwasanaethau Lleol.

Mae Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad sy'n ofynnol gan y gyfraith; ei brif ddiben yw rhoi gwybodaeth glir am sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru am y flwyddyn ariannol 2014-15.

Mae'r datganiadau a'u dibenion fel a ganlyn:-

Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd – dengys y datganiad hwn y symudiad yn ystod y flwyddyn ar y gwahanol gronfeydd sydd gan yr awdurdod, wedi'u dadansoddi'n 'gronfeydd defnyddiadwy' (h.y. y rheini y gellir eu cymhwyso i ariannu gwariant neu i leihau trethiant lleol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r awdurdod, y dangosir mwy o fanylion amdani yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae hwn yn wahanol i'r symiau statudol y mae gofyn eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, ac mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd wedi'u Clustnodi yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol statudol cyn i'r Awdurdod Tân ac Achub wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i gronfeydd wedi'u clustnodi neu o gronfeydd wedi'u clustnodi.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – dengys y datganiad hwn y gost gyfrifyddu yn ystod y flwyddyn i ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu gan drethiant. Mae awdurdodau'n codi trethiant i dalu am wariant yn unol â rheoliadau; gallai hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa drethiant yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd.

Datganiad o Sefyllfa Ariannol (Mantolen) – mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr awdurdod. Mae asedau net yr awdurdod (asedau heb rwymedigaethau) yn cael eu cydweddu gan y cronfeydd a gedwir gan yr awdurdod. Adroddir am gronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf yw cronfeydd defnyddiadwy, h.y. y cronfeydd hynny y caiff yr awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel gall o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnyddio (er enghraifft ni cheir defnyddio'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf heblaw i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Mae'r ail gategori'n cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion a cholledion heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Ailbrisio), lle na fyddai symiau ar gael i ddarparu gwasanaethau heblaw pe byddai'r asedau'n cael eu gwerthu; a chronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru a ddangosir yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail cyllido dan reoliadau' yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd.

Datganiad Llif Arian – dengys y Datganiad Llif Arian y newidiadau mewn arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod yn yr awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Dengys y datganiad sut mae'r awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod drwy ddosbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi a chyllido. Mae swm y llifoedd arian net sy'n codi o weithgareddau gweithredu yn allweddol o ran dangos i ba raddau y caiff gweithrediadau'r awdurdod eu hariannu drwy fodd incwm grant a threthiant neu gan dderbynyddion y gwasanaethau a ddarperir gan yr awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi'n cynrychioli'r graddau y mae all-lifoedd arian wedi'u gwneud ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at ddarparu gwasanaethau'r awdurdod yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n codi o weithgareddau cyllido'n ddefnyddiol o ran rhagweld hawliadau ar lifoedd arian y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r awdurdod.

Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân - Dengys hwn sefyllfa ariannol cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes arian yn ddyledus gan yr Awdurdod, neu a oes arian yn ddyledus iddo gan Lywodraeth Cymru, er mwyn mantoli'r cyfrif, ynghyd â manylion ei asedau net.

Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon

Mae hwn yn nodi cyfrifoldebau priodol yr Awdurdod a'i swyddogion ar gyfer paratoi a chymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Rhoir datganiad o'r cyfrifoldebau ar gyfer y datganiad hwn o gyfrifon ar dudalen 9.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Mae'r datganiad hwn yn adolygiad parhaus o effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Awdurdod gan gynnwys y systemau rheoli mewnol a rheoli risg, er mwyn rhoi sicrwydd ynghylch eu heffeithiolrwydd a/neu i lunio cynllun gweithredu rheoli i fynd i'r afael â gwendidau a nodwyd.

Dengys y tudalennau canlynol y perfformiad ariannol ar gyfer y flwyddyn yn dechrau 1 Ebrill 2014 ac yn dod i ben ar 31 Mawrth 2015 ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Nodiadau i'r datganiadau cyfrifyddu – Mae'r nodiadau'n rhoi gwybod ar ba sail y paratowyd y datganiadau ariannol a pha bolisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn datgelu gwybodaeth heb ei chyflwyno mewn mannau eraill yn y datganiadau ariannol ond sy'n berthnasol i ddealltwriaeth o unrhyw rai ohonynt.

CRYNODEB O'R FLWYDDYN ARIANNOL

Yr alldro ar gyfer y flwyddyn 2014/15

	Cyllideb £000	Gwirioneddol £000	Amrywiant £000
Refeniw			
Gwariant	44,729	45,983	1,254
Incwm	(1,207)	(3,233)	(2,026)
Gwariant Net (gan gynnwys grantiau)	43,522	42,750	(772)
Defnyddio Cronfeydd	(605)	(605)	0
Cyfraniadau Awdurdod Unedol	(42,917)	(42,917)	0
(Gwarged) /Diffyg	0	(772)	(772)
Cyfalaf (gan gynnwys llithriad a ddygwyd ymlaen)	4,697	2,830	(1,867)

Cysoni ‘Gwarged Refeniw’ â’r ‘Gwarged ar Ddarparu Gwasanaethau’

*Gwarged Refeniw	(772)
Addasiadau Cyfrifyddu	17,430
**Darparu Gwasanaethau	16,658

*wedi’i ddisgrifio yn yr ‘Alldro ar gyfer y Flwyddyn 2014/15’ (uchod)
**wedi’i ddisgrifio yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae’r Awdurdod yn gwario refeniw ar eitemau, sy’n cael eu treulio fel rheol yn ystod y flwyddyn, ac mae hyn yn cael ei gyllido gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod lleol cyfansoddol yn ôl eu poblogaeth. Ar gyfer 2014/15, roedd y cyfrannau fel a ganlyn:

	Gwerthoedd £000	Cyfran %
Cyngor Sir Caerfyrddin	8,877	20.7
Cyngor Sir Ceredigion	3,600	8.4
Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd a Phort Talbot	6,677	15.5
Cyngor Sir Penfro	5,873	13.7
Cyngor Sir Powys	6,366	14.8
Cyngor Dinas a Sir Abertawe	11,524	26.9
Cyfanswm	**42,917**	**100.0**

Gwariant Refeniw

Cyfanswm y gwariant net am y flwyddyn oedd £42.75 miliwn, o’i gymharu â’r gyllideb gwariant net sef £43.52 miliwn. Roedd y £0.77 miliwn o danwariant yn rhannol oherwydd ad-daliadau prydles gyllidol yn cael eu codi’n briodol ar gyfalaf pan oedd y gyllideb wedi’i dal mewn refeniw. Cyflawnwyd gweddill y tanwariant drwy gwtogi ar wariant lle bynnag y bu’n bosibl er mwyn lleddfu’r pwysau a ragwelwyd yn 2015/16 a gwneud y mwyaf o gyfleoedd incwm.

Ffynonellau Refeniw o Gyllid

2013/14 £000		**2014/15 £000**
43,596	Cyfraniadau Awdurdod Unedol	42,917
2,482	Grantiau Refeniw	2,574
9	Llog	5
1,628	Ffioedd a Thaliadau/Ad-daliadau	655
dim	Cronfeydd Defnyddiadwy	Dim

Gwariant Cyfalaf

Daeth cyfanswm y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn i £2.830 miliwn.

2013/14 £000		**2014/15 £000**
2,012	Eiddo – Ailwampio, addasiadau, adeiladau newydd	600
1,462	Cerbydau a Pheiriannau	1,916

229	Cyfarpar TGCh a Gweithredol	266
88	Asedau Anghyffyrddadwy	48
3,791	**Cyfanswm Gwariant Cyfalaf**	**2,830**

Benthyca Cyfalaf

Mae’r Cod Materion Ariannol yn caniatáu i’r Awdurdod bennu ei derfynau benthyca ei hun ar yr amod bod y Swyddog Ariannol Cyfrifol yn ystyried bod hynny’n ddoeth, yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy. Mae’r holl fenthyciadau o’r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) heb fod unrhyw gyfleuster allanol arall yn ei le ar hyn o bryd. Cymerwyd £3.5 miliwn o fenthyciadau allanol newydd allan yn ystod y flwyddyn o ran y gofyniad cyllid cyfalaf. Cyfanswm y prifswm sydd heb ei dalu fel ar 31 Mawrth 2015 yw £15.526 miliwn.

Rhwymedigaethau pensiwn

Yn 2014/15, ymddeolodd pedwar ar hugain o aelodau staff amser cyflawn mewn lifrai. Mae cost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i’r gyllideb refeniw yn parhau i dyfu, ac felly hefyd y rhwymedigaeth o ran ymrwymiadau pensiwn y dyfodol. Y rhwymedigaeth a aseswyd ar sail tybiaethau actiwaraidd fel ar 31 Mawrth 2015 oedd £442.301 miliwn ar gyfer cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân a £10.084 miliwn ar gyfer y cynllun pensiwn Llywodraeth Leol.

O dan Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19 (Buddion i Gyflogeion) mae gofyn i’r Awdurdod ddarparu manylion asedau a rhwymedigaethau’r dyfodol am bensiynau sy’n daladwy i gyflogeion, rhai’r gorffennol a’r presennol. Amlinellir hyn yn fanylach yn y datgeliadau i’r cyfrifon.

Cyfrifyddu Cronfeydd

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, dengys y Datganiad o Gyfrifon y cronfeydd ariannol a ddygwyd ymlaen i 2015/16. Mae hyn yn gyson â thriniaeth gyfrifyddu'r blynyddoedd blaenorol, o ran cynnal a defnyddio cronfeydd yn gonglfaen i sefydlogrwydd ariannol corfforaethol a chynllunio gwasanaeth gweithredol yn y tymor byr a’r tymor canolig.

Costau Cyllido Cyfalaf

Y tâl a godwyd ar y cyfrifon refeniw gwasanaeth i adlewyrchu cost asedau sefydlog a ddefnyddiwyd i ddarparu gwasanaethau oedd £3.602 miliwn. Tâl tybiannol yw hwn ar gyfer dibrisiad a gwneir addasiad i’r balans diwedd blwyddyn er mwyn peidio ag effeithio ar y cyfraniadau sy’n ofynnol i ariannu’r gwasanaeth. Y gost wirioneddol i’r gwasanaeth am gyllido cyfalaf yw £0.784 miliwn o log prydles gyllidol a benthyciad a £2.284 miliwn o Ddarpariaeth Isafswm Refeniw.

Effaith yr Hinsawdd Economaidd Bresennol

Mae’r dirywiad economaidd cenedlaethol ynghyd â chanlyniadau’r Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant ym mis Tachwedd 2010 wedi rhoi syniad o lefel y toriadau a ddisgwylir i wasanaethau cyhoeddus yn y blynyddoedd i ddod.

Mae Cynllun Gwella Blynyddol yr Awdurdodau’n amlinellu amryw brosiectau i adolygu strwythurau a phrosesau sydd yn eu lle drwy’r holl sefydliad, mewn ymgais

at wneud y gostyngiadau angenrheidiol ar gyfer y dyfodol. Adlewyrchwyd goblygiadau ariannol y rhain yn glir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. A chaledi mewn golwg, rhoddwyd neges glir i ddeiliaid cyllideb ddod o hyd i arbedion effeithlonrwydd lle mae modd, nid yn unig i'r dyfodol ond cyn pen y flwyddyn ariannol.

Ar ôl ystyried doethineb gyda'r cronfeydd, rhagwelir y gellir defnyddio mwyafrif yr arbedion a gynhyrchwyd yn 2014/15 ar gyfer gwelliant gweithredol yn ôl disgresiwn yr Awdurdod Tân ac Achub.

Gwybodaeth Ychwanegol
Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan y Trysorydd i'r Awdurdod. Hefyd, mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i fwrw golwg ar y cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau; hysbysebir yn y wasg leol fod y cyfrifon ar gael i'w gweld.

Cydnabyddiaeth
Yn olaf, hoffwn ddiolch i'r holl staff Cyllid yn y Gyfarwyddiaeth Adnoddau, ac i'w cydweithwyr drwy'r Awdurdod cyfan, sydd wedi gweithio i baratoi'r datganiadau hyn er mwyn cyrraedd y terfyn amser eleni. Hoffwn hefyd ddiolch i'r Prif Swyddog Tân a'r Cyfarwyddwyr am eu cymorth a'u cydweithrediad drwy gydol y broses hon.

Dyddiad
Trysorydd

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU

Cyfrifoldebau'r Awdurdod
Mae gofyn i'r Awdurdod:

- wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y swyddog hwnnw yw'r Trysorydd.
- rheoli ei faterion i sicrhau bod ei adnoddau'n cael eu defnyddio'n ddiwastraff, yn effeithlon ac yn effeithiol ac i ddiogelu ei asedau.
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Trysorydd
Mae'r Trysorydd yn gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod, gan gynnwys y Cyfrifon Cronfeydd Pensiwn yn unol ag arferion priodol fel y'u nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig ("y Cod").

Wrth baratoi'r datganiad hwn o gyfrifon, mae'r Trysorydd:

- wedi dewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna'u cymhwyso'n gyson;
- wedi gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol ac yn ddoeth;
- wedi cydymffurfio â'r Cod Awdurdod Lleol.

Mae'r Trysorydd hefyd:

- wedi cadw cofnodion cyfrifyddu priodol, a oedd wedi'u diweddaru;
- wedi cymryd camau rhesymol i atal a datgelu twyll a mathau eraill o afreoleidd-dra.

TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD

Tystiaf fod y cyfrifon yn rhoi golwg gwir a theg ar sefyllfa ariannol yr Awdurdod fel ar 31 Mawrth 2015 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnod: ____________________________________

Dyddiad:

Trysorydd

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cod Llywodraethu Corfforaethol – Datganiad Polisi	11
Cod Llywodraethu Corfforaethol – Datganiad Sicrwydd	12
Y Cod Llywodraethu Corfforaethol	13-24

Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Cod Llywodraethu Corfforaethol

Datganiad Polisi

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru'n gyfrifol am sicrhau bod ei fusnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, bod cyfrif priodol yn cael ei roi ohono, a'i fod yn cael ei ddefnyddio'n ddiwastraff, yn effeithlon ac yn effeithiol. Wrth fodloni'r atebolrwydd hwn, mae'r aelodau a'r uwch swyddogion yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith i lywodraethu materion yr Awdurdod Tân ac Achub a gofalu am yr adnoddau sydd ar gael iddo. I'r perwyl hwn, mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi cymeradwyo a mabwysiadu cod llywodraethu corfforaethol sy'n gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA (Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth) / SOLACE (Cymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch Reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru): '*Delivering Good Governance in Local Government*' ynghyd â'r canllawiau cysylltiedig, ac sy'n adlewyrchu gofynion y Fframwaith hwnnw.

Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Cod Llywodraethu Corfforaethol

Datganiad Sicrwydd

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn gyfrifol am sicrhau bod ei fusnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, bod cyfrif priodol yn cael ei roi amdano, a'i fod yn cael ei ddefnyddio'n ddiwastraff, yn effeithlon ac yn effeithiol. Wrth fodloni'r atebolrwydd hwn, mae aelodau ac uwch swyddogion yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith i lywodraethu materion yr Awdurdod Tân ac Achub a gofalu am yr adnoddau sydd ar gael iddo. I'r perwyl hwn, mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi cymeradwyo a mabwysiadu cod llywodraethu corfforaethol sy'n gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA/SOLACE '*Delivering Good Governance in Local Government'* ac sy'n adlewyrchu gofynion y Fframwaith hwnnw. Mae copi o'r cod ar gael ar ein gwefan www.mawwfire.gov.uk neu gan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, Pencadlys y Frigâd Dân, Lime Grove Avenue, Caerfyrddin SA31 1SP.

Yn ystod y flwyddyn 2014/15 mae'r Awdurdod wedi adolygu ei drefniadau rheoli ac adrodd er mwyn bodloni'i hun fod ei ddull Llywodraethu Corfforaethol yn ddigonol ac yn effeithiol yn ymarferol. Yn benodol, mae wedi rhoi'r cyfrifoldeb i Glerc yr Awdurdod am oruchwylio'r gwaith o weithredu a monitro'r Cod, adolygu ei weithrediad yn ymarferol ac adrodd yn flynyddol i'r Awdurdod am gydymffurfio â'r Cod ac unrhyw newidiadau a all fod yn angenrheidiol i gynnal a sicrhau ei effeithiolrwydd.

Rhoddwyd cyfrifoldeb hefyd i Gyfarwyddwr Adnoddau'r Awdurdod (drwy'r gwasanaeth archwilio mewnol ac allanol) am adolygu'n annibynnol ac adrodd i'r Awdurdod yn flynyddol, i roi sicrwydd am ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd y Cod a'r graddau y cydymffurfir ag ef. Ar sail adroddiadau'r Clerc a'r Cyfarwyddwr Adnoddau sy'n codi o'u hadolygiadau o drefniadau Llywodraethu Corfforaethol yr Awdurdod, rydym yn fodlon fod y rhain yn ddigonol ac yn gweithredu'n effeithiol. Dylid darllen y datganiad hwn ar y cyd â'r adroddiad sydd ynghlwm am Lywodraethu Corfforaethol.

Mae'r Awdurdod wrthi'n barhaus yn ceisio gwella effeithiolrwydd ei drefniadau ar gyfer llywodraethu materion yr Awdurdod. Byddwn yn adolygu'r cydymffurfio parhaus â'r Cod fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf, ac rydym yn fodlon y bydd y camau a gymerwyd i fynd i'r afael â'r angen am welliannau a nodwyd yn adolygiad eleni yn cael eu monitro.

Llofnod: …………………………………………………………………….

Y Cynghorydd W. E. Evans, Cadeirydd yr Awdurdod Tân

Llofnod: ……………………………………………………………………..

C. Davies, Prif Swyddog Tân

Y COD LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

1. Cefndir

Mae'r term Llywodraethu Corfforaethol yn cyfeirio at *'y system y mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn ei defnyddio i gyfarwyddo a rheoli ei swyddogaethau a chysylltu â'r gymuned a wasanaetha'.* Mae felly'n golygu'r holl bolisïau, systemau rheoli, gweithdrefnau a strwythurau sydd, gyda'i gilydd, yn pennu ac yn rheoli'r ffordd y mae'r awdurdod yn rheoli ei fusnesau, yn ffurfio ei strategaethau a'i amcanion, er lles pennaf cymunedau Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru'n cydnabod ei gyfrifoldeb fel sefydliad gwasanaeth cyhoeddus am ddarparu gweledigaeth i'r gymuned a wasanaetha ac am arwain drwy esiampl wrth wneud ei benderfyniadau a chyflawni ei brosesau a'i gamau gweithredu eraill, gydag Aelodau a Swyddogion yn dilyn safonau ymddygiad uchel.

Adlewyrchir yr egwyddorion hyn yng nghenhadaeth yr Awdurdod, ei amcanion allweddol a'i werthoedd craidd sy'n cael eu hadolygu'n rheolaidd i sicrhau eu bod yn parhau i adlewyrchu anghenion y gwasanaeth a'n cymunedau.

Ym mis Ebrill 2008 cymeradwyodd a mabwysiadodd yr Awdurdod God Llywodraethu Corfforaethol yn seiliedig ar Fframwaith CIPFA / SOLACE ***"Delivering Good Governance in Local Government".*** Datblygwyd yr egwyddorion a'r safonau a nodir yn y Cod i helpu'r Awdurdod i wella ei berfformiad, rhoi gwell gwasanaethau lleol i bobl leol ac arwain ei gymunedau'n gryfach.

Mae'r strwythur Llywodraethu Da yn galluogi'r Awdurdod i fynd ar drywydd ei weledigaeth yn effeithiol, ac mae hefyd yn sail i'r weledigaeth honno gyda'r mecanweithiau ar gyfer rheoli risg a sicrhau cywirdeb.

2. Cod Llywodraethu Corfforaethol yr Awdurdod

Ar ôl mabwysiadu Cod Llywodraethu Corfforaethol, mae angen bod yr Awdurdod yn gallu arddangos ei fod yn cydymffurfio â'r chwe egwyddor graidd sy'n cael eu diffinio yn y Fframwaith ac sy'n sail i'r Cod:

> Canolbwyntio ar ddiben yr awdurdod ac ar ganlyniadau i'r gymuned a chreu a gweithredu gweledigaeth i'r ardal leol.
> Bod Aelodau a Swyddogion yn cydweithio i gyflawni diben cyffredin, a chanddynt swyddogaethau a rolau pendant.
>
> Hyrwyddo'r gwerthoedd i'r awdurdod ac arddangos gwerthoedd llywodraethu da drwy gynnal safonau ymddygiad.
> Gwneud penderfyniadau gwybodus a thryloyw sy'n destun prosesau rheoli risg a chraffu effeithiol.
> Datblygu gallu'r aelodau a'r swyddogion i fod yn effeithiol.
>
> Ymgysylltu â phobl leol a rhanddeiliaid eraill i sicrhau atebolrwydd cyhoeddus cadarn.

Ar gyfer pob un o’r rhain, mae’r Awdurdod wedi nodi’r camau y mae angen eu cymryd i fodloni egwyddorion felly a’r prosesau / dogfennaeth sy’n ofynnol i arddangos cydymffurfio. Yn y modd hwn gall yr Awdurdod adolygu effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethu.

Er mwyn bodloni’r cyfrifoldeb hwn, mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi ymrwymo i gynnal tair egwyddor sylfaenol Llywodraethu Corfforaethol, fel y’u nodir yn y canllawiau a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE.

Didwylledd a Chynwysoldeb

Mae didwylledd yn ofynnol i sicrhau y gall rhanddeiliaid fod â ffydd ym mhrosesau penderfynu a rheoli Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, a ffydd yn ymagwedd yr unigolion sy’n rhan ohono. Bydd dull cynhwysol hefyd yn sicrhau bod yr holl randdeiliaid a rhanddeiliaid posibl yn cael y cyfle i ymgysylltu’n effeithiol â chamau gweithredu a phrosesau penderfynu Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Unplygrwydd

Mae hwn yn cynnwys cyflawnrwydd a delio â phobl yn ddidwyll. Bydd Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru’n gweithredu drwy’r amser â gonestrwydd, anhunanoldeb a gwrthrychedd, gan gynnal safonau uchel o briodoldeb a chywirdeb o ran gofalu am arian cyhoeddus a rheoli ei faterion. Mae fframwaith rheoli effeithiol, sy’n cwmpasu gweithdrefnau penderfynu, darparu gwasanaeth, ansawdd adrodd ariannol a pherfformiad, yn holl bwysig ynghyd â safonau personol a phroffesiynoldeb y staff a gyflogir yn y gwasanaeth ac Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Atebolrwydd

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi sefydlu prosesau lle mae Aelodau a Staff a gyflogir yn gyfrifol am eu penderfyniadau a’u camau, gan gynnwys gofalu am arian cyhoeddus a phob agwedd ar berfformiad, ac felly maent yn destun craffu allanol priodol. Cyflawnir hyn gan bob parti sy’n deall y cyfrifoldebau hynny’n glir ac sydd â rolau pendant mewn strwythur cadarn.

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi sefydlu Cod Llywodraethu Corfforaethol sy’n ddatganiad cyhoeddus o’r ymrwymiad i’r egwyddorion ac sy’n nodi’n glir y ffordd y mae’r ymrwymiad hwn yn cael ei fodloni, neu’r ffordd y bydd yn cael ei fodloni.

Rhannir y cod yn chwe egwyddor, fel y nodwyd gan CIPFA/SOLACE, a phob un ohonynt yn ymdrin ag agwedd benodol ar gyfrifoldebau o ran llywodraethu corfforaethol, sef:

- Canolbwyntio ar ddiben y sefydliad ac ar ganlyniadau i ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaethau.
- Perfformio'n effeithiol mewn swyddogaethau a rolau pendant.
- Hyrwyddo gwerthoedd i'r sefydliad cyfan ac arddangos llywodraethu da drwy ymddygiad.
- Gwneud penderfyniadau gwybodus, tryloyw a rheoli risg.
- Datblygu gallu'r corff llywodraethu i fod yn effeithiol.
- Ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwneud atebolrwydd yn real.

Mae'r cod yn ymdrin â phob un o'r egwyddorion hyn yn unigol ac yn cyflwyno'r ffyrdd y dylai egwyddorion llywodraethu corfforaethol gael eu hadlewyrchu ym mhob un. Nodir hefyd y mesurau sy'n sicrhau bod Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn cydymffurfio â'r gofynion.

Mae'r datganiad sicrwydd sydd ar flaen y ddogfen hon wedi'i ymgorffori yng Nghynllun Gwella'r Awdurdod.

Egwyddor 1: Canolbwyntio ar ddiben y sefydliad ac ar ganlyniadau i ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaethau		
Yr egwyddorion llywodraethu da a fabwysiadwyd gennym yw:-	**Beth y byddwn yn ei wneud i'w bodloni?**	**Sut y byddwn yn arddangos ein bod yn cydymffurfio?**
Canolbwyntio ar ddiben yr Awdurdod ac ar ganlyniadau i'r gymuned a'i dinasyddion, a chreu gweledigaeth i Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru: Drwy:- • Arwain drwy gyfathrebu gweledigaeth yr Awdurdod yn glir, yn ogystal â'r canlyniadau a fwriedir i ddefnyddwyr gwasanaethau. • Sicrhau bod y defnyddwyr yn cael gwasanaeth o ansawdd uchel, yn uniongyrchol neu mewn partneriaeth â chyrff eraill. • Sicrhau bod yr	• Gwneud datganiad clir o ddiben a gweledigaeth yr Awdurdod, a'i adolygu'n rheolaidd, yn sail i gynllunio gwasanaeth. • Cyhoeddi'n flynyddol gynllun o weithgareddau a chanlyniadau a fwriedir i wella gwasanaethau gan nodi ym mha ffyrdd y bydd perfformiad mewn perthynas â'r amcanion hyn yn cael ei fesur. • Cyhoeddi adroddiad am weithgareddau, cyflawniadau a pherfformiad yr Awdurdod, gan gynnwys ei sefyllfa a'i berfformiad ariannol. • Datblygu a gweithredu	• Cyhoeddi datganiad clir o weledigaeth yr Awdurdod, ei Ddatganiad o Genhadaeth a'i werthoedd yn ei Gynlluniau Gwella a Lleihau Risg. • Cyhoeddi Adroddiad Blynyddol a Chynllun Gwella, gyda diweddariadau perfformiad chwarterol ar gael drwy'r rhyngrwyd. • Cyhoeddi Datganiad o Gyfrifon blynyddol gydag adroddiadau monitro cyllideb chwarterol i'r Pwyllgor Adnoddau. • Rhoi proses ar waith ar gyfer cofnodi cwynion a

Awdurdod yn gwneud y defnydd gorau o'i adnoddau ac yn arddangos gwerth am arian.	blaengynllun ariannol yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru i sicrhau bod digon o adnoddau ar gael i fodloni ei gynlluniau a fwriedir ac i sicrhau gwerth am arian. . • Datblygu cynlluniau i gynnal y gwasanaethau gorau posibl pe byddai rhywbeth yn tarfu ar barhad y gwasanaeth. • Datblygu trefniadau pendant ar gyfer gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau eraill i ddarparu gwell gwasanaethau.	sylwadau ac ymateb iddynt ac adrodd am hynny. • Cynnal a phrofi'n rheolaidd y cynlluniau parhad gwasanaeth yn seiliedig ar asesu risg bygythion i'r Awdurdod. • Cyhoeddi strategaeth bartneriaeth. • Pob partneriaeth i gynnwys proses reolaidd i werthuso a monitro perfformiad. • Cyhoeddi pob asesiad allanol o berfformiad.
Egwyddor 2: Perfformio'n effeithiol mewn swyddogaethau a rolau pendant		
Yr egwyddorion llywodraethu da a fabwysiadwyd gennym yw:-	**Beth y byddwn yn ei wneud i'w bodloni?**	**Sut y byddwn yn arddangos ein bod yn cydymffurfio?**
Gweithio i gyflawni'r amcanion a nodwyd mewn rolau a swyddogaethau pendant i Aelodau a Swyddogion: Drwy:- • Fod yn glir am swyddogaethau a rolau'r Awdurdod a'i bwyllgorau a'i swyddogion. • Sicrhau perthynas waith adeiladol ac effeithiol rhwng Aelodau a Swyddogion a sicrhau bod cyfrifoldebau'n cael eu cyflawni i safon uchel. • Sicrhau bod y	• Gosod datganiad clir o rolau a chyfrifoldebau priodol Aelodau a Swyddogion sy'n egluro'r dirprwyaethau i swyddogion. • Sefydlu protocol i sicrhau bod Aelodau a swyddogion yn cyfathrebu'n effeithiol. • Egluro'r telerau ac amodau cyflogaeth, gan gynnwys tâl aelodau a swyddogion, a sefydlu mecanwaith effeithiol i reoli'r broses. • Sicrhau bod mecanweithiau effeithiol ar gyfer monitro	• Cynnal cylch gorchwyl pwyllgor i bob pwyllgor. • Cynnal cynllun dirprwyo i'r Prif Swyddog Cyllid, y Clerc a'r Cyfarwyddwr Cyllid. • Cynnal cynllun o reolau sefydlog a phrotocol Aelod/Swyddog i reoli rhyngweithio rhwng aelodau/swyddogion. • Cynnal system i roi gwybodaeth i'r Aelodau fel rhan o'r cylch pwyllgorau. • Sicrhau bod gan yr holl staff ddisgrifiadau swydd sy'n berthnasol

berthynas rhwng yr Awdurdod a'r cyhoedd yn glir a bod y naill ochr yn gwybod beth i'w ddisgwyl gan y llall.	perfformiad gwasanaeth yn cael eu sefydlu. • Sicrhau bod diben a statws cyfreithiol unrhyw bartneriaethau yn glir a bod rolau a chyfrifoldebau pob partner yn glir.	ac wedi'u diweddaru. • Adrodd yn barhaus am berfformiad i reolwyr drwy system amser real gydag adroddiadau chwarterol i Aelodau drwy PRAC • Gweithredu proses rheoli risg partneriaeth i werthuso pob partneriaeth arwyddocaol cyn ei dechrau.
Egwyddor 3 : Hyrwyddo gwerthoedd i'r sefydliad cyfan ac arddangos llywodraethu da drwy ymddygiad.		
Yr egwyddorion llywodraethu da a fabwysiadwyd gennym yw:-	**Beth y byddwn yn ei wneud i'w bodloni?**	**Sut y byddwn yn arddangos ein bod yn cydymffurfio?**
Hyrwyddo ac arddangos gwerthoedd yr Awdurdod drwy ein hymddygiad: Drwy:- • Sicrhau bod Aelodau a swyddogion yn ymddwyn mewn ffyrdd sy'n arddangos gwerthoedd yr Awdurdod. • Sicrhau bod y gwerthoedd hyn yn cael eu rhoi ar waith a'u bod yn effeithiol.	• Sefydlu gwerthoedd yr Awdurdod a'u cyfleu i'r cyhoedd, ei staff a'i randdeiliaid. • Arddangos bod y gwerthoedd hyn yn cael eu cymhwyso wrth wneud penderfyniadau ac mewn ymddygiad cyffredinol. • Mabwysiadu codau ymddygiad sy'n diffinio'r safonau a'r ymddygiad a ddisgwylir wrth weithio i'r Awdurdod neu gyda'r Awdurdod. • Cynnal trefniadau i sicrhau nad oes buddiannau personol, tuedd na rhagfarn yn	• Cyhoeddi gweledigaeth, cenhadaeth, gwerthoedd ac amcanion mewn cyhoeddiadau allweddol gan gynnwys y Cynllun Gwella. • Cyhoeddi a gweithredu codau ymddygiad i Aelodau a Swyddogion. • Mynnu'n flynyddol fod Aelodau ac Uwch Swyddogion yn cwblhau datganiadau buddiant a ffurflenni trafodion parti perthynol. • Cynnal pwyllgor safonau i oruchwylio safonau Aelodau a

	dylanwadu ar Aelodau ac uwch reolwyr wrth wneud penderfyniadau. • Cynnal trefniadau ar gyfer adrodd, gan ymchwilio i achlysuron lle mae safonau'n cwympo islaw'r rheini a ddisgwylir, ac ymdrin â hwy. • Wrth weithio gyda phartneriaid, cytuno ar y gwerthoedd hynny y bydd pob parti i'r bartneriaeth yn eu dilyn wrth weithredu.	chlywed unrhyw gwynion. • Cynnal proses ddisgyblu i ymdrin ag unrhyw achosion o dorri'r cod ymddygiad i Swyddogion. • Cadw protocolau a Rheolau Gweithdrefn Ariannol yr Awdurdod wedi'u diweddaru. • Cynnal a chyhoeddi protocol "chwythu'r chwiban" er mwyn adrodd yn gyfrinachol am bryderon ynghylch ymddygiad. • Cynnal Polisi Atal Twyll a Llygredigaeth • Cynnal gweithdrefn gwyno a sylwadau/clod ac adrodd am y canlyniadau o leiaf bob blwyddyn. • Sefydlu trefniadau gweithio mewn partneriaethau arwyddocaol sy'n adlewyrchu'r gwerthoedd hyn.
Egwyddor 4 : Gwneud penderfyniadau gwybodus, tryloyw a rheoli risg		
Yr egwyddorion llywodraethu da a fabwysiadwyd gennym yw:-	**Beth y byddwn yn ei wneud i'w bodloni?**	**Sut y byddwn yn arddangos ein bod yn cydymffurfio?**
Gwneud penderfyniadau gwybodus a thryloyw sy'n destun gwerthuso a rheoli risg effeithiol: Drwy:- • Fod yn drwyadl ac yn dryloyw ynghylch y ffordd y gwneir penderfyniadau a gwrando ar bob sylw a phryder adeiladol a gweithredu yn ei gylch. • Sicrhau gwybodaeth,	• Cynnal trefniadau i gofnodi penderfyniadau'r Awdurdod ac ar ba sail y gwnaethpwyd y penderfyniadau hynny. • Cynnal trefniadau i nodi a chofnodi gwrthdaro buddiannau gan Aelodau ac Uwch Swyddogion a sicrhau nad yw'r rhain yn effeithio ar y broses o wneud penderfyniadau.	• Cyhoeddi cofnodion ac adroddiadau'r Awdurdod ar y wefan. • Cynnal cynllun cyhoeddi a chydymffurfio â'r ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth cyn pen yr amserlenni a amodwyd. • Cadw cofrestr o fuddiannau Aelodau ac uwch reolwyr. • Cynnal protocol "chwythu'r chwiban" er

cyngor a chymorth o ansawdd uchel i sicrhau bod penderfyniadau'n cael eu gwneud yn effeithiol a'u bod yn bodloni anghenion y gymuned. • Sicrhau bod y risgiau sy'n wynebu'r Awdurdod yn cael eu rheoli'n effeithiol, gan gynnwys y rheini a allai atal cyfleoedd i wella gwasanaethau. • Gweithredu yn y fframwaith deddfwriaethol sydd ar waith a defnyddio'r pwerau hynny a roir gan y gyfraith er budd y gymuned.	• Cynnal trefniadau lle mae Aelodau, staff, contractwyr, rhanddeiliaid a'r cyhoedd yn gallu codi pryderon am ymddygiad unrhyw un sy'n gysylltiedig â gwaith yr Awdurdod. • Cynnal trefniadau effeithiol ar gyfer archwilio mewnol annibynnol yr Awdurdod. • Cynnal Pwyllgor Safonau effeithiol. • Sicrhau bod penderfynwyr yn cael digon o wybodaeth briodol i wneud penderfyniadau effeithiol, gan gynnwys cyngor cyfreithiol ac ariannol proffesiynol. • Sicrhau bod rheoli risg yn rhan annatod o ddiwylliant yr Awdurdod a bod Aelodau a swyddogion yn ystyried risgiau wrth wneud penderfyniadau. • Gweithio yn y fframwaith deddfwriaethol sydd ar gael a manteisio'n llawn ar ei bwerau cyfreithiol er budd y gymuned. • Wrth weithio mewn partneriaeth, sicrhau bod yr un safonau llywodraethu da'n cael eu cymhwyso i weithgareddau'r bartneriaeth.	mwyn gallu adrodd yn gyfrinachol am bryderon am ymddygiad. • Adrodd am gynllun archwilio mewnol blynyddol ac adroddiad blynyddol i uwch reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio ac Adolygu Perfformiad. • Trosolwg Archwilio Allanol o drefniadau Archwilio Mewnol. • Cyhoeddi cofnodion ac adroddiadau'r Pwyllgor Safonau. • Cyhoeddi a gweithredu strategaeth a pholisi rheoli risg. • Sôn am effaith risgiau allweddol ar bob adroddiad polisi allweddol i Aelodau. • Adrodd yn rheolaidd am statws cyfredol risgiau strategol a risgiau busnes i'r Pwyllgor. • Cynnwys sylwadau am bob adroddiad polisi am statws cyfreithiol cynigion felly. • Adrodd yn flynyddol am bob gweithgarwch partneriaeth gan gynnwys materion risg a llywodraethu.
Egwyddor 5 : Datblygu gallu'r corff llywodraethu i fod yn effeithiol		
Yr egwyddorion llywodraethu da a fabwysiadwyd gennym yw:-	**Beth y byddwn yn ei wneud i'w bodloni?**	**Sut y byddwn yn arddangos ein bod yn cydymffurfio?**

Datblygu gallu Aelodau a Swyddogion i fod yn effeithiol a darparu gwasanaethau'n effeithiol: Drwy:- • Sicrhau bod gan aelodau a Swyddogion y sgiliau, yr wybodaeth, y profiad a'r adnoddau i berfformio'n dda yn eu rolau. • Datblygu gallu pobl yn unigol ac mewn grwpiau a gwerthuso eu perfformiad. • Annog grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol i ymuno â'r Awdurdod i sicrhau cynrychiolaeth gan bob rhan o'r gymuned.	• Asesu'r sgiliau sy'n ofynnol gan Aelodau a Swyddogion, gan gynnwys y Swyddogion statudol, a datblygu'r rhain yn barhaus er mwyn i rolau unigol gael eu cyflawni'n effeithiol ac yn effeithlon. • Adolygu perfformiad Pwyllgorau ac Uwch Swyddogion yn rheolaidd a gweithredu cynlluniau am ddatblygiad a hyfforddiant pellach lle mae angen. • Cynnal trefniadau i annog pob rhan o'r gymuned i weithio i'r Awdurdod a chyda'r Awdurdod a chyfrannu at ddatblygu ei bolisïau a'i weithgareddau. • Wrth weithio gyda phartneriaid, sicrhau bod yr un egwyddorion yn cael eu cymhwyso i waith y bartneriaeth.	• Gweithredu cynllun adolygu personol, datblygiad a pherfformiad staff sy'n ymgorffori gofynion datblygiad a hyfforddiant personol. • Gweithredu rhaglen flynyddol ar gyfer hyfforddi a chynefino Aelodau a chofnodi'r presenoldeb. • Gweithredu'r System Datblygiad Personol Integredig (IPDS) genedlaethol i staff gweithredol. • Cyhoeddi strategaeth gyfathrebu ac ymgynghori ac adrodd am ganlyniadau prosesau felly i Aelodau. • Sefydlu ymgynghoriad cyhoeddus ac ymgynghoriad â staff i ystyried cynigion polisi a sylwi arnynt. • Hyrwyddo'r gwasanaeth tân yn gyfle gyrfa. • Cyflenwi'r cynllun cydraddoldeb corfforaethol i gyflawni lefel tri o'r safon gydraddoldeb.
Egwyddor 6 : Ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwneud atebolrwydd yn real		
Yr egwyddorion llywodraethu da a fabwysiadwyd gennym yw:-	**Beth y byddwn yn ei wneud i'w bodloni?**	**Sut y byddwn yn arddangos ein bod yn cydymffurfio?**
Ymgysylltu â'r gymuned a wasanaethwn i sicrhau atebolrwydd cyhoeddus lleol cadarn: Drwy:-	• Gosod atebolrwydd allweddol yr Awdurdod yn glir ac egluro ym mha foddau y bydd hwn yn destun adrodd. • Cynnal trefniadau i gyfathrebu ac	• Cyhoeddi a chyflenwi'r cynllun cyfathrebu corfforaethol. • Cyfarfod yn rheolaidd â chynrychiolwyr undeb i ymgynghori ynghylch newidiadau allweddol o

• Ymgysylltu â phobl leol a rhanddeiliad lleol, gan gynnwys partneriaid. • Ymgynghori mewn modd gweithgar a threfnus â'r cyhoedd a grwpiau rhanddeiliaid i sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu mewn modd effeithiol a phriodol. • Mynd ati'n weithgar a threfnus i fodloni cyfrifoldebau i staff.	ymgynghori â phob rhan o'r cyhoedd a rhanddeiliaid allweddol am bolisïau a gwasanaethau'r Awdurdod. • Cynnal prosesau i ymgynghori â staff a'u cynrychiolwyr. • Sicrhau bod adborth o'r broses ymgynghori'n cael ei ymgorffori wrth ddatblygu cynlluniau perfformiad y dyfodol. • Cyhoeddi cynllun perfformiad blynyddol gyda diweddariadau perfformiad chwarterol sy'n nodi cynlluniau a pherfformiad, gan gynnwys perfformiad ariannol. • Sicrhau bod holl gyfarfodydd ac adroddiadau'r Awdurdod yn hygyrch i'r cyhoedd heblaw lle mae deddfwriaeth yn mynnu eu bod yn gyfrinachol. • Wrth weithio gyda phartneriaid, sicrhau bod yr un egwyddorion yn cael eu cymhwyso i waith y bartneriaeth.	ran polisi a darparu gwasanaeth. • Nodi yn adroddiadau'r Awdurdod ymhle mae canlyniadau ymgynghori wedi dylanwadu ar benderfyniadau polisi. • Sicrhau bod copïau o adroddiadau blynyddol, y Cynllun Lleihau Risg a'r Cynllun Gwella ar gael ar y wefan ac mewn llyfrgelloedd. • Sicrhau bod holl gyfarfodydd yr Awdurdod yn agored i'r cyhoedd, a bod yr holl adroddiadau a chofnodion ar gael drwy'r rhyngrwyd. Gwneir dogfennau eraill ar gael dan ddarpariaethau Rhyddid Gwybodaeth. • Cynnwys darpariaethau atebolrwydd a chyfathrebu clir ym mhob cytundeb partneriaeth.

Y Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Dechreuodd y broses adolygu fewnol flynyddol dan y Cod newydd ar y pryd yn 2008/09 ac fe'i cynhaliwyd i ddechrau gan yr uwch dîm rheoli, wedi'i atgyfnerthu gan gyfraniad yr adran Archwilio Mewnol. Diben hwn oedd pennu i ba raddau oedd yr Awdurdod yn bodloni gofynion y fframwaith a fabwysiadwyd a chanfod pa gamau gweithredu yr oedd eu hangen i sicrhau y gallai'r Awdurdod arddangos safonau uchel o lywodraethu corfforaethol yn gyson.

Daeth yr adolygiad cychwynnol hwnnw i'r casgliad bod y llywodraethu corfforaethol yn yr Awdurdod yn cael ei reoli'n dda a'i fod yn unol â fframwaith CIPFA / SOLACE, gyda llawer o enghreifftiau o drefniadau llywodraethu da ar waith, e.e. y Datganiad o Gyfrifon blynyddol, y fframwaith cynllunio busnes a rheoli perfformiad, y Cynllun Gweithredu Lleihau Risg (a ddisodlwyd bellach), y Cyfansoddiad, strwythur Pwyllgorau effeithiol, craffu cadarn, hyfforddiant parhaus a pherthnasol a pholisïau a gweithdrefnau perthnasol ar waith. Dim ond rhai mân wendidau a amlygwyd gan yr adolygiad, lle nad oedd y rheolaethau'n gweithredu eto'n unol â'r fframwaith.

Ers hynny, cynhaliwyd archwiliadau mewnol dilynol a manylach, yn archwilio rhai o'r meysydd risg uwch, fel y'u blaenoriaethwyd gan y Cyfarwyddwr Adnoddau. Mae'r rhain wedi cynnwys archwiliad Caffael a Phartneriaethau, archwilio ac asesu'r trefniadau Parhad Busnes yn y sefydliad, archwilio ac asesu'r trefniadau Risg Busnes yn y sefydliad a'r archwiliad blynyddol o systemau cyflogres, credydwyr a dyledwyr yr Awdurdod. Bu'r archwiliadau hyn yn gadarnhaol, heb ddangos dim gwendidau sylfaenol, ac adroddwyd amdanynt i Bwyllgor Archwilio ac Adolygu Perfformiad yr Awdurdod (sydd bellach â'r teitl PASC).

Yn 2011/12, cynhaliwyd archwiliadau mewnol pellach i sicrhau bod systemau a phrosesau'n gweithio'n effeithiol a'u bod yn cael eu monitro. Rhoddwyd pwyslais penodol ar y prosesau Rheoli Risg Partneriaeth a materion llywodraethu, cyhoeddi a gweithredu'r Cod Ymddygiad i Aelodau a Swyddogion, cynnal rheolau a phrotocolau Gweithdrefn Ariannol wedi'u diweddaru, cadw cofrestr buddiannau i Aelodau ac uwch reolwyr a chyflenwi'r Cynllun Cydraddoldeb Corfforaethol i gyrraedd lefel 3 o'r Safon Gydraddoldeb. Y casgliad cyffredinol ar yr adroddiadau hyn oedd bod y gweithdrefnau monitro ac adrodd yn effeithiol. Y bwriad yw cynnal archwiliadau manwl ar bob agwedd ar y Cod Llywodraethu Corfforaethol yn flynyddol, ar sail dreigl. Caiff y Cod ei ddiweddaru, ei fonitro a'i adolygu'n barhaus gan y Tîm Cyfathrebu Corfforaethol a Chymorth i Aelodau.

Yn 2012-13, cynhaliwyd archwiliadau allanol pellach gan Swyddfa Archwilio Cymru yn ystod y flwyddyn am Asesiad Corfforaethol y Mesur Llywodraeth Leol, yr Adroddiad Gwella Blynyddol ac ar Lywodraethu Corfforaethol. Unwaith eto, bu'r archwiliadau hyn yn rhai cadarnhaol. Bu adolygiadau thematig Swyddfa Archwilio Cymru am TGCh a Rheoli Gwybodaeth yn destun craffu sylweddol ac aethpwyd i'r afael â'r holl argymhellion. Croesawyd hefyd archwiliadau'r Tîm Asesu Cymheiriaid.

Yn ystod y flwyddyn 2012-13, cynhaliodd Swyddfa Archwilio Cymru adolygiad trwyadl o broses/asesiad Llywodraethu Corfforaethol y sefydliad fel rhan o'i hadolygiad thematig ar draws cyrff Llywodraeth Leol yng Nghymru. Er bod y canfyddiadau'n galonogol ar y cyfan, roedd rhai argymhellion ar gyfer gwelliant. Y rhain oedd (1) sicrhau bod staff yn cael eu cynnwys mwy ar draws yr Awdurdod (2) rhoi mwy o bwyslais ar Ymgysylltu â'r Gymuned (3) sicrhau cymariaethau digonol o berfformiad ag Awdurdodau Gwella eraill a (4) ystyried trefniadau llywodraethu'n well ynghylch partneriaethau a chomisiynu. O ganlyniad, cafwyd newidiadau yn y broses a'r strwythurau er mwyn adlewyrchu'r argymhellion hyn yn well a mynd i'r afael yn well â hwy. Trafodwyd y Cod Llywodraethu Corfforaethol yn y Grŵp Cynghori ar Bolisi, sef gweithgor o'r haen 'Penaethiaid' o uwch swyddogion, a chafwyd 'ailwampio' trwyadl o ganlyniad, drwy'r tîm Cyfathrebu Corfforaethol a Gwasanaethau Democratig. Erbyn hyn, adolygir Llywodraethu Corfforaethol gan yr holl staff perthnasol yn yr Awdurdod, gan gynnal ymarfer cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn 2014/15. Gwnaethpwyd gwelliannau o ran ymgysylltu â'n Cymunedau, gyda chynlluniau i ymgynghori ymhellach ar y ffordd ymlaen yn yr amser caled presennol. Cafwyd Archwiliad Mewnol manwl o'r trefniadau a systemau Partneriaeth, a ddatblygwyd yn sylweddol ers yr archwiliad, gan ddwyn canlyniadau cadarnhaol. Mae angen rhagor o waith ar y cymariaethau perfformiad ag Awdurdodau Gwella eraill, ac mae ymarfer cynhwysfawr ar y gweill ar gyfer Cynllun Gwella'r flwyddyn nesaf.

Roedd Adroddiad Gwella Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2015 yn gadarnhaol iawn ar y cyfan, gan gadarnhau bod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau adrodd am wella yn effeithiol a'i fod wedi gwneud trefniadau i sicrhau gwelliannau parhaus ar gyfer 2015-16. Amlygwyd rhai gwelliannau posibl, er enghraifft roedd yn amlinellu bod angen datblygu polisi Cronfeydd, defnyddio data cymharol, a datblygu proses fwy tryloyw o Gynllunio Ariannol Tymor Canolig. Soniwyd hefyd fod angen mabwysiadu prosesau cynllunio prosiect ar gyfer pob prosiect, o ystyried bod gan brosiect y tair gwylfa rai diffygion yn hyn o beth, gan ddibynnu gormod ar y broses gyd-drafod a dim digon ar adrodd ffurfiol i Aelodau – serch hynny, cydnabuwyd bod hyn yn cael ei wneud yn anffurfiol.

Yn ystod y flwyddyn, cynhaliwyd archwiliadau eraill - roedd yr archwiliad ansawdd data yn gadarnhaol, ac felly hefyd yr archwiliadau ariannol o gyflogres, dyledwyr a chredydwyr. Gohiriwyd archwiliad a gynlluniwyd o weithredu'r system AD/Cyflogres newydd oherwydd oedi cyn ei gweithredu, ond bydd yn cael ei gynnal yn y flwyddyn ariannol newydd. Roedd yr Archwilydd Cyffredinol mewn sefyllfa i ardystio cau'r archwiliad ar gyfer 2013-14 ac ystyried trefniadau'r Awdurdod i sicrhau cynildeb, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Yn ystod y flwyddyn flaenorol, awgrymodd Swyddfa Archwilio Cymru fod angen pennu sut y gellir gwella trefniadau rheoli newid a llywodraethu er mwyn rhoi cymorth i uwch swyddogion sy'n gweithredu dulliau gwaith newydd ac i ddangos perchenogaeth gyfunol ar benderfyniadau a wneir. Bwriwyd ymlaen â'r rhain drwy gyd-drafodaethau cynnar ar gynllunio am welliant yn y dyfodol ynghyd ag argymhellion eraill Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer gwell cyfathrebu, a thrwy nifer o ddiwrnodau cynllunio Corfforaethol ar y Cyd gyda chyrff Cynrychiadol, Aelodau ac Uwch Reolwyr. Cafwyd adolygiad trwyadl o strwythurau a sicrhawyd dealltwriaeth glir o ran cydberchenogaeth.

Mae'r adroddiadau hyn, ynghyd â gwaith y Grŵp Rheoli Risg Busnes mewnol, oll yn sicrhau bod risg yn cael ei reoli'n effeithiol yn yr Awdurdod hwn.

Mae archwiliadau allanol a mewnol o’r wybodaeth reoli, rheolau gweithdrefn ariannol a chyfarwyddiadau ariannol, rheolau sefydlog contractau, trefniadau gweinyddol (gan gynnwys gwahanu dyletswyddau) a goruchwylio rheolaeth oll wedi rhoi sicrwydd cyffredinol ynghylch rheoli materion ariannol yr Awdurdod ac ynghylch eu gweinyddu’n briodol. Yn ogystal, mae KPMG, ar ran Swyddfa Archwilio Cymru, wedi adrodd bod adnoddau Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru’n cael eu defnyddio’n ddiwastraff, yn effeithlon ac yn effeithiol.

Ym marn eich Swyddogion felly, nid yw’r adolygiad o drefniadau llywodraethu ar gyfer blwyddyn ariannol 2014/15 wedi amlygu unrhyw feysydd sy’n peri gofid mawr. Credwn fod y trefniadau presennol yn addas at ddiben, a rhai meysydd wedi gwella’n sylweddol, a’u bod yn ddigonol i fodloni nodau corfforaethol yr Awdurdod. Mae’r materion a amlygwyd yn y Cynllun Gwella a’r Adroddiad Gwella Blynyddol yn cael sylw gan y swyddogion priodol a bydd cynnydd yn cael ei fonitro drwy’r Bwrdd Gweithredol a’r Pwyllgor Archwilio a Chraffu Perfformiad. Cynigiwn gymryd camau i fynd i’r afael ag unrhyw welliannau gofynnol y soniwyd amdanynt uchod er mwyn gwella’r trefniadau llywodraethu ymhellach.

ADRODDIAD AM GYNALIADWYEDD

Diben adrodd am gynaliadwyedd yw rhoi gwybod am berfformiad economaidd, amgylcheddol, cymdeithasol a llywodraethu. Ystyrir ei bod yn hanfodol rhoi gwybod am y meysydd hyn er mwyn rheoli newid tuag at economi fyd-eang fwy cynaliadwy.

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi ymrwymo i gyflawni a hyrwyddo datblygiad cynaliadwy.

Am y tro cyntaf, rhoddwyd gwybodaeth am gynaliadwyedd eleni ochr yn ochr â'r wybodaeth ariannol fwy confensiynol. Rhagwelir y bydd yr adrodd yn y maes hwn yn cael ei ehangu yn y dyfodol wrth i brosesau casglu data gael eu datblygu, mewn ymgais at ddarparu darlun mwy cyflawn o berfformiad cyffredinol yr Awdurdod.

Trosiant Staff	2012/13	2013/14	2014/15
Ymddeoliadau	18	20	40
Ymddiswyddiadau gan Staff Amser Cyflawn	17	3	3
Ymddiswyddiadau gan Staff ar Alwad	17	63	74
Salwch	1	5	1
Diswyddiadau	0	0	2
Diwedd Contract Dros Dro	4	0	2
Ymddeol/Dileu Swydd	0	16	0
Dileu Swydd yn Wirfoddol	0	0	0

Mae'n debyg bod trosiant staff wedi cynyddu yn 2014/15 oherwydd y cynnydd mewn ymddeoliadau ac ymddiswyddiadau gan Staff ar Alwad.

Damweiniau y Rhoddwyd Gwybod Amdanynt	2012/13	2013/14	2014/15
Cyfanswm yr Anafiadau	75	68	71
Anafiadau Dros Saith Diwrnod	19	14	10
Anafiadau Difrifol	2	3	1

Mae'r Awdurdod yn ymdrechu'n barhaus i sicrhau bod cyn lleied â phosibl o ddamweiniau'n digwydd, ac arddangosir hyn yng ngostyngiad y digwyddiadau rhwng 2012/13 a 2014/15.

Llywodraethu	2012/13	2013/14	2014/15
Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	82%	71%	78%

Mae'r Awdurdod wedi cymeradwyo a mabwysiadu cod llywodraethu corfforaethol, sy'n gyson ag egwyddorion fframwaith CIPFA/SOLACE.

Menywod mewn Swyddi Rheoli	2012/13	2013/14	2014/15
Canran o Fenywod mewn Swyddi Rheoli	15%	15%	15 %

Mae'r Awdurdod yn parhau i fabwysiadu'r un egwyddorion a ymgorfforwyd dros nifer o flynyddoedd o ran gosod menywod mewn swyddi rheoli.

Gwariant ar Ynni	2012/13	2013/14	2014/15
	£'000	£'000	£'000
Trydan	181	268	285
Nwy	187	141	152

Ein Pobl	2012/13	2013/14	2014/15
Staff (Cyfwerth ag Amser Llawn) ar Ddiwedd y Flwyddyn	1,363	1,291	1,256
Gwariant Staff	£33,334k	£33,545k	£32,112k
Absenoliaeth (sifft y pen)	7.9	9.58	8.57
Trosiant Staff	4.18	6.56	3.96

Nifer y Cwynion gan Ddefnyddwyr Gwasanaethau	2012/13	2013/14	2014/15
Cwynion a Gadarnhawyd ac a ddaeth i Gasgliad Boddhaol	6	3	18
Cwynion heb eu Cadarnhau	18	10	18
Hawliadau Yswiriant	1	0	0
Cwynion a Dynnwyd yn ôl	3	3	4
Cwynion sy'n Parhau	0	1	1
Dim Cwyn	3	5	3
Materion yr Heddlu	0	0	0

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn ystyried pob cwyn o ddifrif, gan ymchwilio i bob un yn ôl ei rhinweddau, er mwyn dod i gasgliad boddhaol.

Adroddiad yr archwilydd annibynnol i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau perthynol:

- Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru; a
- Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2015 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn cynnwys y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau perthynol.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw cyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2014-15 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Cyfrifoldebau priodol y swyddog ariannol cyfrifol ac Archwilydd Cyffredinol Cymru

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon a nodir ar dudalennau 29 i 34, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, gan gynnwys datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, sy'n rhoi barn wir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau perthynol yn unol â chyfraith berthnasol a Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny'n mynnu fy mod yn cydymffurfio â Safonau Moesegol i Archwilwyr y Cyngor Adrodd Ariannol.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau cyfrifyddu

Mae archwiliad yn golygu cael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau perthynol sy'n ddigon i roi sicrhad rhesymol fod y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau perthynol yn rhydd o gamddatganiad sylweddol, boed wedi'i achosi gan dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu: a ydy'r polisïau cyfrifyddu'n briodol i amgylchiadau Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân ac a ydynt wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; i ba raddau mae amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wnaed gan y swyddog ariannol cyfrifol yn rhai rhesymol, a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau perthynol.

Rwyf hefyd yn darllen yr holl wybodaeth ariannol a'r wybodaeth heb fod yn ariannol yn y Rhagair Eglurhaol i nodi anghysondebau sylweddol â'r datganiadau cyfrifyddu archwiliedig a'r nodiadau perthynol ac i nodi unrhyw wybodaeth sydd fel petai'n sylweddol anghywir yn seiliedig ar yr wybodaeth a gefais wrth gynnal yr archwiliad, neu sy'n sylweddol anghyson â'r wybodaeth honno. Os caf wybod am unrhyw anghysondebau neu gamddatganiadau sylweddol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn am ddatganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau perthynol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru fel ar 31 Mawrth 2015 ac o'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2014-15.

Barn am ddatganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa bensiwn a'r nodiadau perthynol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2015 ac o swm a threfniadaeth asedau a rhwymedigaethau'r gronfa fel ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2014-15.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth yn y Rhagair Eglurhaol yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau perthynol.

Materion y rhoddaf wybod amdanynt drwy eithriad

Nid oes gennyf ddim i roi gwybod amdano o ran y materion canlynol, y rhoddaf wybod ichi amdanynt:

- os credaf nad oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw;
- os credaf nad yw'r datganiadau cyfrifyddu'n cyd-fynd â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- os credaf nad wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau sy'n ofynnol gennyf ar gyfer fy archwiliad;
- os credaf fod y Datganiad Llywodraethu'n cynnwys camddatganiadau ffeithiol sylweddol neu os yw'n anghyson â gwybodaeth arall y gwn amdani o'm harchwiliad.

Tystysgrif o gwblhau archwiliad

Tystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Ar gyfer ac ar ran

Anthony Barrett

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Cathedral Road
Caerdydd CF11 9LJ
30 Medi 2015

DATGANIADAU ARIANNOL

Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd	30-31
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	32
Mantolen	33
Datganiad Llif Arian	34
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	35-80
Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	81-83

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Cronfa Gyffredinol wedi'u Clustnodi £000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000	Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy £000	Cronfeydd Annefnyddiadwy £000	Cyfanswm Cronfeydd yr Awdurdod £000
Balans fel ar 31 Mawrth 2013	**0**	**7,312**	**48**	**7,360**	**(365,490)**	**(358,130)**
Symudiad mewn Cronfeydd yn ystod 2013/14						
Gwarged neu (ddiffyg) ar ddarparu gwasanaethau	(19,087)	0	0	(19,087)	0	(19,087)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	0	0	0	0	32,609	32,609
Cyfanswm yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**(19,087)**	**0**	**0**	**(19,087)**	**32,609**	**13,522**
Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail cyllido o dan reoliadau (nodyn 6)	19,592	0	0	19,592	(19,592)	0
Cynnydd/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd wedi'u Clustnodi	**505**	**0**	**0**	**505**	**13,017**	**13,522**
Trosglwyddiadau i Gronfeydd wedi'u Clustnodi/o Gronfeydd wedi'u Clustnodi (nodyn 7)	(505)	505	0	0	0	0
Cynnydd/Gostyngiad yn 2013/14	**0**	**505**	**0**	**505**	**13,017**	**13,522**
Balans ar 31 Mawrth 2014 a ddygwyd ymlaen	**0**	**7,817**	**48**	**7,865**	**(352,473)**	**(344,608)**

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Cronfa Gyffredinol wedi'u Clustnodi £000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000	Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy £000	Cronfeydd Annefnyddiadwy £000	Cyfanswm Cronfeydd yr Awdurdod £000
Balans ar 31 Mawrth 2014	**0**	**7,817**	**48**	**7,865**	**(352,473)**	**(344,608)**
Symudiad mewn Cronfeydd yn ystod 2014/15						
Gwarged neu (ddiffyg) ar ddarparu gwasanaethau	(16,658)	0	0	(16,658)	0	(16,658)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	0	0	0	0	(30,309)	(30,309)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**(16,658)**	**0**	**0**	**(16,658)**	**(30,309)**	**(46,967)**
Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail cyllido dan reoliadau (nodyn 6)	17,430	0	531	17,961	(17,961)	0
Cynnydd/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd wedi'u Clustnodi	**772**	**0**	**531**	**1,303**	**(48,270)**	**(46,967)**
Trosglwyddiadau i Gronfeydd wedi'u Clustnodi / o Gronfeydd wedi'u Clustnodi (nodyn 7)	(772)	772	0	0	0	0
Cynnydd/Gostyngiad yn 2014/15	**0**	**772**	**531**	**1,303**	**(48,270)**	**(46,967)**
Balans ar 31 Mawrth 2015 a ddygwyd ymlaen	**0**	**8,589**	**579**	**9,168**	**(400,743)**	**(391,575)**

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2015

2013/14				2014/15		
Gwariant Gros £000	**Incwm Gros £000**	**Gwariant Net £000**		**Gwariant Gros £000**	**Incwm Gros £000**	**Gwariant Net £000**
38,783	(1,575)	37,208	Gweithrediadau Diffodd Tân ac Achub	35,270	(1,471)	33,799
6,232	(1,190)	5,042	Diogelwch Cymunedol	6,036	(1,119)	4,917
1,713	(856)	857	Cynllunio at Argyfyngau'r Gwasanaeth Tân	1,603	(805)	798
851	(23)	828	Craidd corfforaethol a democratig	817	(25)	792
10	0	10	Costau heb eu dosbarthu	524	0	524
47,589	(3,644)	43,945	**Cost Gwasanaethau**	44,250	(3,420)	40,830
		0	Gwariant gweithredu arall (nodyn 8)			139
		18,790	Incwm a gwariant cyllido a buddsoddi (nodyn 9)			18,606
		(43,648)	Trethiant ac incwm grant amhenodol (nodyn 10)			(42,917)
		19,087	**(Gwarged) neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**			**16,658**
		(32,609)	(Enillion)/colledion ar sail tybiaethau actiwaraidd ar asedau/(rhwymedigaethau) pensiwn (nodyn 23)			30,168
		0	Diffyg ar ailbrisio asedau sydd heb fod yn gyfredol			141
		(32,609)	**Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall**			30,309
		(13,522)	**Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**			**46,967**

Mantolen fel ar 31 Mawrth 2015

31 Mawrth 2014 £000		31 Mawrth 2015 £000	Nodiadau
75,090	Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar	74,129	12
166	Asedau Anghyffyrddadwy	193	11
356	Asedau a gedwir ar werth	0	12
105	Dyledwyr Tymor Hir	148	16
75,717	**Asedau Tymor Hir**	**74,470**	
399	Rhestri Eiddo	400	15
7,164	Dyledwyr Tymor Byr	12,525	16
1,928	Arian Parod a'r Hyn sy'n Gyfwerth ag Arian Parod	1,826	17
9,491	**Asedau Cyfredol**	**14,751**	
(314)	Benthyca Tymor Byr	(308)	13
(5,225)	Credydwyr Tymor Byr	(6,383)	18
(923)	Rhwymedigaethau Tymor Byr Eraill	(872)	37
(6,462)	**Rhwymedigaethau Cyfredol**	**(7,563)**	
(12,026)	Benthyca Tymor Hir	(15,246)	13
(4,989)	Rhwymedigaethau Tymor Hir Eraill	(5,430)	37
(406,339)	Rhwymedigaeth sy'n gysylltiedig â chynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio	(452,557)	39
(423,354)	**Rhwymedigaethau Tymor Hir**	**(473,233)**	
(344,608)	**Rhwymedigaethau Net**	**(391,575)**	
7,865	Cronfeydd Defnyddiadwy	9,168	19
(352,473)	Cronfeydd Annefnyddiadwy	(400,743)	20
(344,608)	**Cyfanswm Cronfeydd**	**(391,575)**	

Datganiad Llif Arian fel ar 31 Mawrth 2015

2013/14 £000		2014/15 £000
19,087	(Gwarged) neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	16,658
8,673	Addasiadau i warged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau heb fod yn rhai arian parod	(45,559)
(32,609)	Addasiadau ar gyfer eitemau wedi'u cynnwys yn y gwarged neu'r diffyg net ar ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido	30,309
(4,849)	(Mewn)lif arian net o Weithgareddau Gweithredu	1,408
3,791	Gweithgareddau Buddsoddi (nodyn 26)	2,298
(76)	Gweithgareddau Cyllido (nodyn 26)	(3,604)
(1,134)	(Cynnydd) neu ostyngiad net mewn arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod	102
(794)	Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	(1,928)
(1,928)	**Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd**	(1,826)

NODIADAU I’R DATGANIADAU ARIANNOL

1. POLISÏAU CYFRIFYDDU

CYFFREDINOL

Mae’r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2014/15 a’i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn sef 31 Mawrth 2015. Mae gofyn i’r Awdurdod baratoi Datganiad Blynyddol o Gyfrifon yn ôl Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio 2005; mae’r Rheoliadau hyn yn mynnu bod y Datganiad Blynyddol o Gyfrifon yn cael ei baratoi’n unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae’r arferion hyn yn bennaf yn cynnwys y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2014/15 (y Cod) a Chod Ymarfer Adrodd Gwasanaethau 2014/15 (SeRCOP), a gynhelir gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a’r canllawiau statudol a gyhoeddwyd o dan Adran 12 o Ddeddf 2003.

Cost hanesyddol yn bennaf yw’r confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon, wedi’i haddasu yn ôl yr ailbrisiad o rai categorïau o offerynnau ariannol ac asedau nad ydynt yn rhai cyfredol.

INCWM A GWARIANT

Refeniw

Yn y cyfrifon refeniw, rhoir cyfrif o incwm a gwariant, heb TAW, yn y flwyddyn y maent yn codi ynddi, nid dim ond pan gaiff taliadau arian eu gwneud neu eu cael. Yn benodol:

- Rhoir cyfrif o ffioedd, taliadau a rhenti sy’n ddyledus gan gwsmeriaid fel incwm ar y dyddiad y mae’r Awdurdod yn darparu’r nwyddau neu’r gwasanaethau perthnasol.

- Cofnodir cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu treulio – pan fydd bwlch rhwng y dyddiad y bydd cyflenwadau’n cyrraedd a dyddiad eu treulio, cânt eu cario fel stociau ar y Fantolen.

- Codir am waith fel gwariant pan gaiff ei gwblhau, a chyn hynny mae’n cael ei gario fel gwaith sy’n mynd rhagddo ar y Fantolen.

- Rhoir cyfrif o log sy’n daladwy ar fenthyciadau ac sy’n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na’r llifoedd arian sydd wedi’u gosod neu eu pennu gan y contract.

- Lle mae incwm a gwariant wedi’u cydnabod ond nid oes arian wedi’i gael na’i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr am y swm perthnasol yn y Fantolen. Os oes amheuaeth ynghylch setlo dyledion, caiff balans y dyledwyr ei nodi a chodir tâl ar refeniw am yr incwm na fydd efallai’n cael ei gasglu.

ARIAN PAROD A’R HYN SY’N GYFWERTH AG ARIAN PAROD

Cynrychiolir arian parod gan arian mewn llaw a blaendaliadau gyda sefydliadau ariannol yn ad-daladwy heb gost ar rybudd heb fod yn fwy na 24 awr.

Buddsoddiadau yw'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod, sy'n aeddfedu heb fod yn fwy na thri mis o'r dyddiad caffael ac sy'n hawdd eu trosi'n symiau hysbys o arian gyda risg ansylweddol o newid gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod heb ystyried gorddrafftiau banc sy'n ad-daladwy ar gais ac maent yn rhan annatod o reoli arian yr Awdurdod.

COSTAU AR REFENIW AM ASEDAU NAD YDYNT YN RHAI CYFREDOL

Darperir dibrisiad ar gyfer cerbydau ar sail llinell syth, a chaffaeliadau'n cael eu dibrisio am y tro cyntaf yn y flwyddyn ar ôl eu prynu. Mae cerbydau a ariennir drwy brydles gyllidol yn cael eu dibrisio am flwyddyn gron ym mlwyddyn eu caffael. Mae adeiladau wedi'u dibrisio ar sail llinell syth dros oes ddefnyddiol amcangyfrifedig yr asedau, fel y cyflenwir gan Gyngor Sir Caerfyrddin.

Codir dibrisiad ar yr adrannau gwasanaeth yn y cyfrif incwm a gwariant cyfunol. Caiff hwn ei wrthdroi ym Malans y Gronfa Gyffredinol fel nad oes unrhyw effaith ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Nid oes gofyn i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu amorteiddio na cholledion lleihad, ailbrisio a dibrisio. Fodd bynnag, mae gofyn iddo wneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at ostwng ei ofyniad benthyca cyffredinol. Mae amorteiddio a cholledion lleihad, ailbrisio a dibrisio yn cael eu disodli felly gan y cyfraniad o Falansau Cronfa Gyffredinol (MRP) drwy fodd trafodyn addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

BUDDION I GYFLOGEION

Buddion sy'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Caiff cyflogau a thaliadau cysylltiedig â chyflogaeth eu cydnabod yn ystod y cyfnod y ceir y gwasanaeth gan gyflogeion. Mae cost hawl i wyliau blynyddol a enillwyd ond sydd heb ei gymryd gan gyflogeion ar ddiwedd y cyfnod yn cael ei chydnabod yn y datganiadau ariannol.

Buddion Terfynu

Symiau yw buddion terfynu sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol normal neu benderfyniad swyddog i dderbyn dileu swydd yn wirfoddol yn gyfnewid am y buddion hynny, ac fe'u codir ar sail croniadau ar y gwasanaeth priodol neu, lle mae'n berthnasol, ar y llinell Costau Heb eu Dosbarthu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny naill ai pan nad all yr awdurdod dynnu'n ôl gynnig y buddion hynny rhagor neu pan fydd yr awdurdod yn cydnabod costau ailstrwythuro, p'un bynnag sydd gynharaf.

Lle mae buddion terfynu'n golygu ychwanegu at bensiynau, mae darpariaethau statudol yn mynnu mai'r swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwr yn ystod y flwyddyn sy'n cael ei godi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, nid y swm a gyfrifir yn ôl y safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, mae neilltuadau arian yn ofynnol i'r Gronfa Bensiwn ac ohoni er mwyn gwaredu'r debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion terfynu sy'n ychwanegu

at bensiwn, gan eu disodli â debydau am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiwn a'r pensiynwyr.

BUDDION ÔL-GYFLOGAETH

Pensiynau

Mae'r Awdurdod yn cyfranogi mewn dau wahanol gynllun pensiwn, sy'n bodloni anghenion gwahanol grwpiau o gyflogai. Dyma'r cynlluniau:

1. **<u>Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân</u>**

   Mae cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun heb ei ariannu â buddion wedi'u diffinio, gan olygu nad oes dim asedau buddsoddi'n cael eu cronni i fodloni rhwymedigaethau'r pensiynau a bod rhaid cynhyrchu arian i dalu'r taliadau pensiwn gwirioneddol pan fyddant yn ddyledus. Mae cyfraniadau cyflogeion a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganran o dâl pensiynadwy wedi'i osod yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru ac mae hyn yn destun ailbrisiad teirblwydd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth.

   Caiff y gronfa bensiwn ei thrin fel datganiad incwm a gwariant ar wahân yn y Datganiad o Gyfrifon a chaiff ei chlustnodi i sicrhau eglurder cyfrifyddu; gweler nodiadau 23, 39 a 'Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân' ar dudalen 82 am ragor o fanylion. Drwy'r gronfa bensiwn y mae'r Awdurdod yn bodloni ei gyfrifoldeb am dalu pensiynau swyddogion sydd wedi ymddeol, eu goroeswyr ac eraill sy'n gymwys am fuddion dan y cynllun.

   Datgelir amcangyfrif o rwymedigaeth tymor hir yr Awdurdod Tân ac Achub i dalu'r costau hyn gan nodyn i'r cyfrifon fel sy'n ofynnol gan IAS 19.

2. **<u>Staff Cymorth ac Ystafell Reoli</u>**

   Cynllun a ariennir yw hwn, a'r pensiynau'n cael eu talu o'r cronfeydd buddsoddi sylfaenol a reolir drwy Gronfa Bensiwn Dyfed gan Gyngor Sir Caerfyrddin sy'n rhan o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Actiwarïaid sy'n pennu cyfradd gyfrannu'r cyflogwr. Mae costau pellach, sy'n codi o ran pensiynau penodol a dalir i gyflogeion sydd wedi ymddeol, yn cael eu talu ar sail heb ei hariannu. Gweler nodyn 40 am ragor o fanylion.

DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yw'r digwyddiadau hynny, rhai ffafriol ac anffafriol, a geir rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pan awdurdodwyd y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad.

a) y rheini sy'n darparu tystiolaeth o amodau a fodolai ar ddiwedd y cyfnod adrodd (gan addasu digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd), a
b) y rheini sy'n arwydd o amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd (digwyddiadau nad ydynt yn addasu ar ôl y cyfnod adrodd).

EITEMAU EITHRIADOL

Pan fydd eitemau incwm a thraul yn sylweddol, datgelir eu natur a'u swm ar wahân, naill ai ar wyneb y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr neu yn y nodiadau i'r

cyfrifon, gan ddibynnu pa mor arwyddocaol yw'r eitemau er mwyn deall perfformiad ariannol yr Awdurdod.

ADDASIADAU CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISÏAU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifyddu neu i gywiro gwall perthnasol. Rhoir cyfrif o newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu yn arfaethedig, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd yn y dyfodol y mae'r newid yn effeithio arnynt, ac nid ydynt yn achosi addasiad cyfnod blaenorol.

Ni wneir newidiadau mewn polisïau cyfrifyddu heblaw pan fyddant yn ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol neu fod y newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Lle gwneir newid, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni nodir fel arall) drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol am y cyfnod blaenorol fel petai'r polisi newydd wedi'i gymhwyso erioed.

OFFERYNNAU ARIANNOL

Diffinnir Offeryn Ariannol fel 'unrhyw gontract sy'n achosi ased ariannol o un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti o un arall'. Caiff rhwymedigaethau ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) eu mesur i ddechrau yn ôl gwerth teg a'u cario yn ôl eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae'r llog blynyddol sy'n cael ei dalu a'i gael yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad neu'r buddsoddiad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer yr holl fenthyciadau a buddsoddiadau sydd gan yr Awdurdod, y symiau a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n ddyledus yn ogystal ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

BUDDSODDIADAU

Dangosir buddsoddiadau yn y Fantolen yn ôl eu cost i'r Awdurdod a chânt eu heitemeiddio mewn nodyn ar wahân.

TROSI ARIAN TRAMOR

Mae mwyafrif trafodion yr Awdurdod yn digwydd mewn sterling. Lle mae'r Awdurdod wedi cymryd rhan mewn trafodion wedi'u henwi mewn arian tramor, caiff y trafodion eu trosi i sterling yn ôl y gyfradd gyfnewid sy'n berthnasol ar y dyddiad yr oedd y trafodion yn effeithiol.

GRANTIAU A CHYFRANIADAU LLYWODRAETH

Ni waeth a ydynt yn cael eu talu fel ernes, mewn rhandaliadau neu fel ôl-daliadau, caiff grantiau llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti eu cydnabod fel incwm ar y dyddiad y mae'r Awdurdod yn bodloni amodau'r hawl i'r grant/cyfraniad, mae sicrwydd rhesymol y bydd yr arian yn dod, ac mae'r gwariant y rhoddwyd y grant ar ei gyfer naill ai wedi digwydd neu mae'n rhesymol o debygol o ddigwydd. Caiff grantiau refeniw eu cydweddu mewn cyfrifon refeniw gwasanaeth â gwariant y gwasanaeth y maent yn berthnasol iddo. Caiff grantiau i dalu am wariant cyffredinol eu credydu ar droed y cyfrif incwm a gwariant ar ôl Gwariant Gweithredu Net.

RHESTRI EIDDO A CHONTRACTAU TYMOR HIR

Caiff rhestri eiddo eu cynnwys yn y fantolen yn ôl cost neu Werth Gwireddadwy Net, p'un bynnag sydd isaf. Caiff rhestri cynnwys cost eu neilltuo gan ddefnyddio'r dull 'Cyntaf i Mewn, Cyntaf Allan'.

PRYDLESAU

Prydlesau cyllidol

Lle mae bron holl risgiau a gwobrau perchenogaeth ar ased ar brydles yn cael eu hysgwyddo gan yr Awdurdod, cofnodir yr ased fel Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar a chofnodir rhwymedigaeth gyfatebol. Caiff y ddau eu cydnabod yn ôl gwerth teg yr ased neu werth presennol y taliadau prydles lleiaf, wedi'i ddisgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sy'n ymhlyg yn y brydles, pa werth bynnag sydd isaf. Y gyfradd llog ymhlyg yw'r gyfradd honno sy'n cynhyrchu cyfradd llog gyfnodol gyson ar y rhwymedigaeth sy'n ddyledus. Caiff yr ased a'r rhwymedigaeth eu cydnabod ar ddechrau'r brydles, a chânt eu dad-gydnabod pan gaiff y rhwymedigaeth ei chlirio neu ei chanslo neu pan ddaw i ben. Rhannir y rhent blynyddol rhwng ad-dalu'r rhwymedigaeth a chost gyllid. Cyfrifir y gost gyllid flynyddol drwy gymhwyso'r gyfradd llog ymhlyg i'r rhwymedigaeth sy'n ddyledus a chaiff ei chodi ar Gostau Cyllid yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Prydlesau Gweithredu

Lle mae asedau ar gael i'w defnyddio dan drefniadau prydlesu gweithredol, codir y rhenti sy'n daladwy ar y cyfrif gwasanaeth priodol ar sail llinell syth, ni waeth beth yw'r trefniadau talu. Am nad yw'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau hyn, nid ydynt yn ymddangos yn y Fantolen. Mae'r rhwymedigaeth i dalu taliadau rhent yn y dyfodol yn cael ei heithrio yn yr un modd, ond mae nodyn ar wahân yn cael ei gysylltu â'r Fantolen.

GORBENION A GWASANAETHAU CYMORTH

Codir am gostau gorbenion a gwasanaethau cymorth ar y rheini sy'n elwa ar y cyflenwad neu'r gwasanaeth yn unol ag egwyddorion costio *Cod Ymarfer Adrodd Gwasanaethau 2014/15* (SeRCOP) CIPFA. Defnyddir yr egwyddor costio amsugno llwyr – rhannir cost lawn gorbenion a gwasanaethau cymorth rhwng defnyddwyr yn ôl maint y buddion a gafwyd, ac eithrio:

- Craidd Corfforaethol a Democratig – costau sy'n berthnasol i statws yr Awdurdod yn sefydliad democratig, amlswyddogaethol.
- Costau Heb eu Dosbarthu – cost buddion dewisol a ddyfarnir i gyflogeion sy'n ymddeol a cholledion lleihad gwerth y gellir eu codi ar Asedau a Gedwir ar Werth.

Diffinnir y ddau gategori cost hyn yn SeRCOP a rhoddir cyfrif ohonynt fel penawdau ar wahân yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, fel rhan o Gost Gwasanaethau.

EIDDO, PEIRIANNAU A CHYFARPAR

Cydnabyddiaeth

Troir Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar yn gyfalaf yn yr amodau canlynol:

- lle cânt eu cadw i'w defnyddio i ddarparu gwasanaethau neu at ddibenion gweinyddol;
- lle mae'n debygol y bydd buddion economaidd yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod, neu bydd gwasanaeth yn cael ei ddarparu iddo o bosib;
- lle disgwylir iddynt gael eu defnyddio am fwy nag un flwyddyn ariannol;
- lle gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy;
- lle mae cost yr ased unigol yn £5,000 o leiaf;
- lle mae'r eitemau'n ffurfio grŵp o asedau sydd gyda'i gilydd yn costio o leiaf £5,000, lle mae'r asedau'n swyddogaethol gyd-ddibynnol, lle mae ganddynt yr un dyddiadau prynu'n fras, lle rhagwelir y bydd ganddynt yr un dyddiadau gwerthu, a lle maent o dan yr un rheolaeth; a
- lle mae'r eitemau'n rhan o'r gost gychwynnol o baratoi a sefydlu adeilad newydd neu ailwampio gorsaf neu swyddfeydd, ni waeth beth yw eu cost unigol neu gost gyfunol. Lle mae ased mawr, er enghraifft adeilad, yn cynnwys nifer o gydrannau a chanddynt oes ased wahanol iawn e.e. peiriannau a chyfarpar, caiff y cydrannau hyn eu trin fel asedau ar wahân a'u dibrisio dros eu hoes economaidd ddefnyddiol eu hunain.

Oes Economaidd Ddefnyddiol Asedau

Bydd yr asedau'n cael eu cadw gan y gwasanaeth yn ystod eu hoes economaidd ddefnyddiol a byddant yn yr ystodau canlynol:

Adeiladau	15-80 mlynedd
Seilwaith	5-40 mlynedd
Cerbydau, Peiriannau a Chyfarpar	3-15 mlynedd
Asedau Anghyffyrddadwy	3-15 mlynedd

Mesur

Prisio

Mae'r holl asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar yn cael eu mesur i ddechrau ar gost, gan gynrychioli'r costau sy'n uniongyrchol briodoladwy i gaffael neu adeiladu'r ased a dod ag ef i'r lleoliad neu'r cyflwr sy'n angenrheidiol er mwyn iddo allu gweithredu yn y modd a fwriedir gan y rheolwyr.

Mesurir pob ased wedyn yn ôl gwerth teg.

Caiff asedau tir ac eiddo eu prisio bob 5 mlynedd. Cynhelir yr ailbrisiadau bob 5 mlynedd ac unrhyw rai interim gan brisiwr cymwysedig proffesiynol yn unol â Chanllaw Gwerthuso a Phrisio Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS). Cynhelir y prisiadau ar sail Ased Cyfwerth Modern fel sy'n ofynnol gan Drysorlys EM. Cynhelir adolygiadau gan ddefnyddio'r wybodaeth fwyaf priodol sydd ar gael ar ddyddiad yr adolygiad. Cynhaliwyd ailbrisiad fel ar 31 Mawrth 2011.

Mae asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu yn cael eu prisio yn ôl eu cost gyfredol. Cânt eu prisio wedyn fel rhan o'r prisiadau bob pum mlynedd.

Gwariant dilynol
Lle mae gwariant dilynol yn gwella ased y tu hwnt i'w fanyleb wreiddiol, ychwanegir y gost sy'n uniongyrchol briodoladwy at werth cario'r ased. Os yw'r gwariant dilynol yn adfer yr ased yn unig i'r fanyleb a dybiwyd gan ei oes ddefnyddiol economaidd, codir y gwariant ar dreuliau gweithredu.

Dibrisio
Caiff eitemau eiddo, peiriannau a chyfarpar eu dibrisio dros weddill eu hoes economaidd ddefnyddiol mewn modd sy'n gyson â threulio buddion cyflenwi gwasanaeth neu economaidd.

Ystyrir bod gan dir rhydd-ddaliadol oes ddiddiwedd ac ni chaiff ei ddibrisio.
Mae oes ddefnyddiol economaidd cyfarpar ac asedau fflyd yn amrywio, ond mae'n perthyn i'r ystod 3-15 mlynedd y mae'r tâl dibrisio blynyddol yn seiliedig arni. Cyfrifir pob dibrisiad ar sail "llinell syth".

Os caiff eiddo, peiriannau a chyfarpar eu hailddosbarthu'n rhai 'Wedi'u Cadw ar Werth', rhoir y gorau i'w dibrisio wedyn. Nid yw asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu yn cael eu dibrisio nes dechrau defnyddio'r ased.

Cyfrifyddu Cydrannol
Mae cydran o eiddo, peiriannau a chyfarpar yn eitem sydd â chost sy'n sylweddol mewn perthynas â chyfanswm cost yr ased. Dylid dibrisio'r cydrannau'n unigol dros eu hoes ddefnyddiol. Fodd bynnag, ers newid i'r Cod, ni chymhwysir cyfrifyddu cydrannol heblaw pan gaiff cydran ei disodli neu ei gwella'n rhannol, a bod yr hen gydran wedi'i dad-gydnabod.

Ailbrisio a lleihad gwerth
Mae cynnydd mewn gwerthoedd ased sy'n codi o ailbrisiadau yn cael eu cydnabod yn y gronfa ailbrisio, heblaw lle maent yn gwrthdroi lleihad a gafodd ei gydnabod o'r blaen mewn treuliau gweithredu, ac i'r graddau y maent yn gwneud hynny, ac os felly cânt eu cydnabod mewn incwm gweithredu.

Codir am ostyngiadau mewn gwerthoedd ased a lleihadau ar y gronfa ailbrisio i'r graddau bod balans ar gael ar gyfer yr ased dan sylw, a chodir amdanynt wedi hynny ar dreuliau gweithredu.

Rhoir gwybod am enillion a cholledion sydd wedi'u cydnabod yn y gronfa ailbrisio yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr fel eitem o 'incwm cynhwysfawr arall'.

GWERTHU ASEDAU SEFYDLOG
Mae derbyniadau yn sgil gwerthu asedau sefydlog yn creu incwm a elwir yn Dderbyniadau Cyfalaf. Caiff y rhain eu cadw mewn cronfeydd ac yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf yn disgwyl eu cymhwyso i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i glirio dyled benthyciad.

DARPARIAETHAU
Gwneir darpariaethau pan gafwyd digwyddiad sy'n rhoi rhwymedigaeth i'r Awdurdod sydd, yn ôl pob tebyg, yn mynnu setliad drwy drosglwyddo buddion economaidd, ond lle mae amseru'r trosglwyddo'n ansicr.

Codir am ddarpariaethau ar y cyfrif refeniw priodol pan ddaw'r Awdurdod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, yn seiliedig ar yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan wneir taliadau yn y pen draw, cânt eu codi ar y ddarpariaeth a sefydlwyd yn y fantolen. Adolygir setliadau a amcangyfrifwyd ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – pan ddaw'n fwy tebygol nag annhebygol na fydd gofyn trosglwyddo buddion economaidd, caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i chredydu'n ôl i'r cyfrif refeniw perthnasol.

RHWYMEDIGAETHAU AMODOL
Yn ôl IAS 37, rhwymedigaethau amodol yw naill ai:

- rhwymedigaeth bosibl sy'n codi o ddigwyddiadau blaenorol ac y cadarnheir ei bodolaeth dim ond pan fydd un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol yn digwydd, a'r rheini heb fod yn gyfan gwbl dan reolaeth yr awdurdod; neu
- rwymedigaeth bresennol sy'n codi o ddigwyddiadau blaenorol ond sydd heb ei chydnabod oherwydd

  a) nid yw'n debygol y bydd gofyn trosglwyddo buddion economaidd i setlo'r rhwymedigaeth, neu
  b) ni ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy.

Lle ceir rhwymedigaeth amodol, ni fyddai'n cael ei chydnabod yn y cyfrifon fel eitem o wariant, ond byddai'n cael ei datgelu mewn nodyn i'r fantolen a fyddai'n disgrifio natur y rhwymedigaeth amodol a, lle'n ymarferol, amcangyfrif o'i heffaith ariannol a syniad o'r ansicrwydd sy'n gysylltiedig â swm unrhyw all-lif.

CRONFEYDD
Mae'r Awdurdod yn cadw cronfeydd er mwyn talu gwariant y dyfodol. Datgelir y rhain yn y fantolen ac eglurir eu dibenion yn y nodiadau i'r fantolen.

TRETH AR WERTH
Ad-dalir yr awdurdod am TAW a gafwyd ac mae'r cyfrifon refeniw felly wedi'u paratoi heb gynnwys y dreth hon.

ASEDAU ANGHYFFYRDDADWY
Mae gwariant ar asedau nad ydynt yn ariannol, nad oes ganddynt sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan yr Awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau blaenorol (e.e. trwyddedau meddalwedd), yn cael ei droi'n gyfalaf pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol yn llifo o'r ased anghyffyrddadwy i'r Awdurdod.

Caiff asedau anghyffyrddadwy a gynhyrchwyd yn fewnol eu troi'n gyfalaf lle bodlonir y meini prawf cydnabod. Dyma'r meini prawf: rhaid ei bod yn bosibl gwahanu'r ased oddi wrth yr endid, rhaid i'r endid reoli'r ased, rhaid bod budd economaidd yn y

dyfodol o'r ased, rhaid ei bod yn debygol y bydd y buddion economaidd yn llifo i'r endid, a rhaid y gellir mesur cost yr ased yn ddibynadwy. Bydd yr ased anghyffyrddadwy'n cael ei fesur i ddechrau ar gost, codir pob ailbrisiad ar y gronfa ailbrisio i ddechrau, ac nid oes unrhyw oes ddefnyddiol fwyaf i'r ased.

2. DYFARNIADAU ALLWEDDOL WRTH GYMHWYSO POLISÏAU CYFRIFYDDU

Wrth gymhwyso'r polisïau cyfrifyddu a nodir ar dudalennau 35-42, bu'n rhaid i'r Awdurdod wneud dyfarniadau penodol am drafodion cymhleth neu'r rheini sy'n cynnwys ansicrwydd am ddigwyddiadau yn y dyfodol. Y dyfarniadau allweddol yn y datganiad o gyfrifon yw:-

- Bod llawer iawn o ansicrwydd am lefelau cyllid yn y dyfodol i Lywodraeth Leol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi pennu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigonol eto i awgrymu y gallai'r angen i leihau lefelau darparu gwasanaeth amharu ar asedau'r Awdurdod.

3. TYBIAETHAU A WNAED AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O ANSICRWYDD AMCANGYFRIF

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigurau a amcangyfrifwyd sy'n seiliedig ar dybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod am y dyfodol neu sydd fel arall yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, am nad oes modd pennu balansau'n sicr, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol iawn i'r tybiaethau a'r amcangyfrifon.

Dyma'r eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2015 y mae risg sylweddol o addasu sylweddol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith os bydd y Canlyniadau Gwirioneddol yn wahanol i'r Tybiaethau
Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar	Caiff asedau eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol sy'n dibynnu ar dybiaethau am lefel y gwaith atgyweirio a chynnal a chadw a fydd yn cael ei wneud mewn perthynas ag asedau unigol. Mae'r hinsawdd economaidd sydd ohoni'n ei gwneud yn ansicr y bydd yr Awdurdod yn gallu cynnal ei wariant cyfredol ar atgyweirio a chynnal a chadw, gan fwrw amheuaeth felly ar yr oes ddefnyddiol a neilltuwyd i asedau.	Os gostyngir oes ddefnyddiol asedau, mae dibrisiad yn cynyddu ac mae swm cario'r asedau'n gostwng. Amcangyfrifir y byddai'r gost ddibrisio flynyddol ar gyfer adeiladau'n cynyddu £15k am bob blwyddyn y byddai'n rhaid gostwng oesau defnyddiol.
Rhwymedigaeth Pensiwn	Mae amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth mewn perthynas â'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir, ar ba gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n cynyddu, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwolaeth ac, ar gyfer y cynllun pensiwn llywodraeth leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa bensiwn. Cyflogir Actiwarïaid Ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod ar y tybiaethau i'w cymhwyso.	Gall newidiadau cymharol fach yn y tybiaethau a wneir gael effaith sylweddol ar rwymedigaeth net y pensiwn. Ni ddaw'r rhwymedigaeth pensiwn net a ddangosir yn y fantolen yn daladwy tan gyfnod ymddeol y cyflogeion cyfredol a'r cyflogeion sydd wedi ymddeol, felly gall addasiadau i'r rhwymedigaeth gael eu gwasgaru dros nifer o flynyddoedd drwy newidiadau mewn cyfraniadau cyflogai a chyflogwr. Mae cynyddu cyfraniadau'r cyflogwr yn cael effaith uniongyrchol ar y gyllideb.

4. SAFONAU CYFRIFYDDU A GYHOEDDWYD OND SYDD HEB EU MABWYSIADU ETO

Mae'r Safonau Cyfrifyddu canlynol wedi'u cyhoeddi gan y Corff Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol (IASB) ond nid ydynt wedi'u mabwysiadu eto:

IFRS 13 Gwerth teg – Mae'r safon hon yn diffinio gwerth teg, yn gosod un fframwaith ar gyfer mesur gwerth teg ac yn gofyn am ddatgeliadau am fesur gwerth teg. Oherwydd y trafodaethau parhaus am y ffordd y dylid cymhwyso'r safon hon i'r sector cyhoeddus, mae Bwrdd Cod Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol CIPFA/LASAAC wedi penderfynu oedi mabwysiadu'r safon hon tan 2015/16.

Gwelliannau Blynyddol i'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) – Y materion sydd wedi'u cynnwys yw:
IFRS 1: Ystyr Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol effeithiol;
IFRS 3: Eithriadau cwmpas ar gyfer mentrau ar y cyd;
IFRS 13: Eithriad portffolio; ac
IAS 40: Egluro cydberthynas IFRS 3 Cyfuniadau Busnes ac IAS 40 Eiddo Buddsoddi wrth ddosbarthu eiddo fel eiddo buddsoddi neu eiddo â pherchennog-ddeiliad.

Ni fydd y gwelliannau hyn yn cael effaith o gwbl ar y datganiadau ariannol.

IFRIC 21 Ardollau – Mae'r safon hon yn ymdrin ag ardollau, heblaw treth incwm, a godir gan y Llywodraeth. Mae'n datgan y dylai'r rhwymedigaeth i dalu ardoll gael ei chydnabod yn y cyfrifon ar ddyddiad y digwyddiad sy'n sbarduno'r rhwymedigaeth i dalu'r ardoll. Nid oes unrhyw ardollau felly'n daladwy gan yr Awdurdod.

5. DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Awdurdodwyd y Datganiad o Gyfrifon i'w gyhoeddi gan y Trysorydd ar 21 Medi 2015. Nid yw digwyddiadau ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau ariannol. Lle'r oedd digwyddiadau cyn y dyddiad hwn yn darparu gwybodaeth am amodau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2015, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau ariannol wedi'u haddasu ym mhob agwedd faterol i adlewyrchu effaith yr wybodaeth hon.

6. ADDASIADAU RHWNG Y SAIL CYFRIFO A'R SAIL CYLLIDO DAN REOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn disgrifio'r addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabuwyd gan yr Awdurdod yn y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod i fodloni gwariant cyfalaf a refeniw'r dyfodol.

Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail cyllido dan reoliadau

2013/14					2014/15			
Balans y Gronfa Gyffredinol £000	**Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000**	**Cyfanswm y Gronfa Ddefnyddiadwy £000**	**Symudiadau mewn Cronfeydd Annefnyddiadwy £000**		**Balans y Gronfa Gyffredinol £000**	**Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000**	**Cyfanswm y Gronfa Ddefnyddiadwy £000**	**Symudiadau mewn Cronfeydd Annefnyddiadwy £000**
				ADDASIADAU SY'N YMWNEUD YN BENNAF Â'R CYFRIF ADDASU CYFALAF:				
				Gwrthdroi eitemau a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
3,731	**0**	**3,731**	**(3,731)**	Taliadau am ddibrisiad a lleihad gwerth asedau nad ydynt yn rhai cyfredol	**3,670**	**0**	**3,670**	**(3,670)**
8	**0**	**8**	**(8)**	Amorteiddio asedau anghyffyrddadwy	**21**	**0**	**21**	**(21)**
(69)	**0**	**(69)**	**69**	Cyfraniadau a grantiau cyfalaf a gymhwyswyd	**0**	**0**	**0**	**0**
0	**0**	**0**	**0**	Cyllid refeniw uniongyrchol	**0**	**0**	**0**	**0**
				Mewnosod eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
(1,829)	**0**	**(1,829)**	**1,829**	Darpariaeth statudol am gyllido Buddsoddiad Cyfalaf	**(2,286)**	**0**	**(2,286)**	**2,286**
				ADDASIADAU SY'N YMWNEUD YN BENNAF Â'R GRONFA DERBYNIADAU CYFALAF:				
0	**0**	**0**	**0**	Trosglwyddo enillion gwerthiant arian wedi'u credydu fel rhan o'r enillion/colledion ar werthu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**(29)**	**531**	**502**	**(502)**
				ADDASIADAU SY'N YMWNEUD YN BENNAF Â'R GRONFA BENSIWN:				
31,988	**0**	**31,988**	**(31,988)**	Gwrthdroi eitemau sy'n gysylltiedig â buddion ymddeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**31,132**	**0**	**31,132**	**(31,132)**
(14,180)	**0**	**(14,180)**	**14,180**	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	**(15,082)**	**0**	**(15,082)**	**15,082**
				ADDASIAD SY'N YMWNEUD YN BENNAF Â'R CYFRIF ABSENOLDEBAU CRONEDIG:				
(57)	**0**	**(57)**	**57**	Y gwahaniaeth rhwng y tâl swyddogion a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau a'r tâl y gellir ei godi yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	**4**	**0**	**4**	**(4)**
19,592	**0**	**19,592**	**(19,592)**	**CYFANSWM ADDASIADAU:**	**17,430**	**531**	**17,961**	**(17,961)**

7. TROSGLWYDDIADAU I GRONFEYDD WEDI'U CLUSTNODI AC O GRONFEYDD WEDI'U CLUSTNODI (mwy o fanylion yn nodyn 19)

Balans ar 1 Ebrill 2013 £000	Trosglwyddiadau allan 2013/14 £000	Trosglwyddiadau i mewn 2013/14 £000	**Balans ar 31 Mawrth 2014 £000**		Trosglwyddiadau Allan 2014/15 £000	Trosglwyddiadau i mewn 2014/15 £000	**Balans ar 31 Mawrth 2015 £000**
620	538	178	**260**	Newid Cerbydau, Peiriannau a Chyfarpar	260	335	**335**
200	0	1,200	**1,400**	Cronfa Buddsoddi i Arbed	0	300	**1,700**
41	1	1	**41**	Prosiectau Cynaliadwyedd a'r Amgylchedd	1	1	**41**
1,366	215	220	**1,371**	Cronfa Rheoli Risg	557	336	**1,150**
50	0	0	**50**	Prosiectau Newid Proses a Gwasanaeth Ymgynghori	0	153	**203**
215	105	0	**110**	Hyfforddiant Gweithredol	0	20	**130**
772	236	245	**781**	Moderneiddio a Datblygu Meddalwedd	143	120	**758**
1,571	286	141	**1,426**	Rheoli Newid – Cyflogeion a Phensiynau	253	500	**1,673**
1,198	560	190	**828**	Rheoli Newid – Adeiladau ac Addasiadau	1	17	**844**
618	316	0	**302**	Cronfa Digwyddiadau Mawr/Gwarchod y Gyllideb	48	69	**323**
1	0	7	**8**	Incwm Amrywiol wedi'i Glustnodi	0	184	**192**
540	280	740	**1,000**	Cronfa Hafalu Ardollau	865	865	**1,000**
120	0	120	**240**	Cronfa Airwave	240	240	**240**
7,312	**2,537**	**3,042**	**7,817**	**Cyfanswm**	**2,368**	**3,140**	**8,589**

8. INCWM A GWARIANT GWEITHREDU ARALL

2013/14 £000		2014/15 £000
0	(Elw)/Colled ar werthu asedau nad ydynt yn rhai cyfredol	(10)
0	Diffyg ar ailbrisio asedau nad ydynt yn rhai cyfredol	149
0		**139**

9. INCWM A GWARIANT CYLLIDO A BUDDSODDI

2013/14 £000		2014/15 £000
213	Llog a dalwyd ar Brydlesau Cyllidol	288
517	Llog a dalwyd ar Fenthyciadau	496
18,069	Cost Llog Pensiwn Net	17,827
(9)	Llog a gafwyd o fuddsoddiad	(5)
18,790		**18,606**

10. TRETHIANT AC INCYMAU GRANT AMHENODOL

2013/14 £000		2014/15 £000
(52)	Rhoddion a Chyfraniadau Cyfalaf a gafwyd	0
(43,596)	Ardollau gan yr Awdurdod Cyfansoddol	(42,917)
(43,648)		**(42,917)**

11. ASEDAU ANGHYFFYRDDADWY

Trwyddedau Meddalwedd a Brynwyd 2013/14 £'000		**Trwyddedau Meddalwedd a Brynwyd 2014/15 £'000**
	Gwerth Gros ar Bapur	
134	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	222
88	Ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	48
222	Balans terfynol ar 31 Mawrth	270
	Amorteiddiad Cronedig	
(49)	Ar 1 Ebrill	(56)
(7)	Amorteiddiad yn ystod y flwyddyn	(21)
(56)	Balans terfynol ar 31 Mawrth	(77)
	Gwerth Net ar Bapur	
85	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	166
166	Balans terfynol ar 31 Mawrth	193

12. PEIRIANNAU, EIDDO A CHYFARPAR

Dangosir isod y symudiad mewn prisio asedau sefydlog.

Asedau Sefydlog 2014/15	**Tir ac Adeiladau £000**	**Seilwaith £000**	**Cerbydau a Chyfarpar £000**	**Asedau a Gedwir ar Werth £000**	**Asedau Dros Ben £000**	**Anweithredol £000**	**CYFANSWM £000**
Gwerth Gros ar Bapur							
Ar 1 Ebrill 2014	70,235	317	27,583	356	0	0	98,491
Ychwanegiadau	873	0	2,182	17	0	0	3,072
Colled ar ailbrisio	(290)	0	0	0	0	0	(290)
Gwerthiannau	(145)	0	(733)	(373)	0	0	(1,251)
Ar 31 Mawrth 2015	**70,673**	**317**	**29,032**	**0**	**0**	**0**	**100,022**
Dibrisiad Cronedig							
Ar 1 Ebrill 2014	(3,776)	(67)	(19,202)	0	0	0	(23,045)
Dibrisiad am y flwyddyn	(1,392)	(9)	(2,269)	0	0	0	(3,670)
Ailbrisiad	89	0	0	0	0	0	89
Gwerthiannau	0	0	733	0	0	0	733
Ar 31 Mawrth 2015	**(5,079)**	**(76)**	**(20,738)**	**0**	**0**	**0**	**(25,893)**
Gwerthoedd Net ar Bapur							
Ar 1 Ebrill 2014	**66,459**	**250**	**8,381**	**356**	**0**	**0**	**75,446**
Ar 31 Mawrth 2015	**65,594**	**241**	**8,294**	**0**	**0**	**0**	**74,129**

Mae'r £145k o werthu tir ac adeiladau yn gysylltiedig â gwerthu adeilad yn Llandrindod, a gafodd ei ailbrisio i'r swm hwnnw cyn cytuno ar werthiant.

Asedau Sefydlog 2013/14	**Tir ac Adeiladau** **£000**	**Seilwaith** **£000**	**Cerbydau a Chyfarpar** **£000**	**Asedau a Gedwir ar Werth** **£000**	**Asedau Dros Ben** **£000**	**Anweithredol** **£000**	**CYFANSWM** **£000**
Gwerth Gros ar Bapur							
Ar 1 Ebrill 2013	68,224	305	28,590	0	425	0	97,544
Ychwanegiadau	2,011	12	1,679	1	0	0	3,703
Gwerthiannau	0	0	(2,686)	0	0	0	(2,686)
Lleihad	0	0	0	(70)	0	0	(70)
Asedau wedi'u hailddosbarthu	0	0	0	425	(425)	0	0
Ar 31 Mawrth 2014	**70,235**	**317**	**27,583**	**356**	**0**	**0**	**98,491**
Dibrisiad Cronedig							
Ar 1 Ebrill 2013	(2,428)	(60)	(19,583)	0	0	0	(22,071)
Dibrisiad am y flwyddyn	(1,348)	(7)	(2,305)	0	0	0	(3,660)
Gwerthiannau	0	0	2,686	0	0	0	2,686
Ar 31 Mawrth 2014	**(3,776)**	**(67)**	**(19,202)**	**0**	**0**	**0**	**(23,045)**
Gwerthoedd Net ar Bapur							
Ar 1 Ebrill 2013	**65,796**	**245**	**9,007**	**0**	**425**	**0**	**75,473**
Ar 31 Mawrth 2014	**66,459**	**250**	**8,381**	**356**	**0**	**0**	**75,446**

Mae'r lleihad yn gysylltiedig ag adeilad yn Nhreforys a gadwyd ar werth. Cafodd yr eiddo ei farchnata am £425k ond, er mwyn sicrhau ei werthu, bu'n rhaid lleihau'r gwerth i £356k.

13. OFFERYNNAU ARIANNOL

(1) Balansau Offerynnau Ariannol

Mae'r benthyciadau a'r buddsoddiadau a ddatgelwyd yn y Fantolen yn cynnwys y categorïau canlynol o offerynnau ariannol.

	Tymor Hir		Cyfredol	
	31 Mawrth 2014	31 Mawrth 2015	31 Mawrth 2014	31 Mawrth 2015
Benthyca	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Atebolrwydd ariannol (prif swm)	12,026	15,246	284	280
Llog Cronedig	0	0	30	28
Cyfanswm benthyciadau	**12,026**	**15,246**	**314**	**308**
Rhwymedigaeth prydles gyllidol	**4,989**	**5,430**	**923**	**872**
Credydwyr				
Rhwymedigaeth ariannol wedi'i chario ar swm contract	**0**	**0**	**5,225**	**6,383**
Buddsoddiadau				
Benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy (prif swm)	0	0	0	0
Llog cronedig	0	0	0	0
Benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy ar gost wedi'i hamorteiddio	0	0	0	0
Cyfanswm buddsoddiadau	**0**	**0**	**0**	**0**
Cyfanswm dyledwyr	**105**	**148**	**7,164**	**12,525**

Nodyn 1 – O dan ofynion cyfrifyddu, mae gwerth cario'r offeryn ariannol yn cael ei ddangos yn y fantolen sy'n cynnwys y prif swm a fenthycwyd neu y rhoddwyd ei fenthyg, ac addasiadau pellach ar gyfer costau toriad neu fenthyciadau llog fesul cam (a fesurir gan gyfrifiad cyfradd llog effeithiol) gan gynnwys llog cronedig. Dangosir llog cronedig ar wahân o dan asedau/rhwymedigaethau cyfredol lle mae'r taliadau/derbyniadau'n ddyledus cyn pen blwyddyn. I bob pwrpas, y gyfradd llog effeithiol yw'r llog cronedig sy'n dderbyniadwy o dan yr offeryn, wedi'i addasu ar gyfer amorteiddio unrhyw bremiymau neu ddisgowntiau a adlewyrchir yn y pris prynu.

Nodyn 2 – Mesurwyd gwerth teg drwy:

- Gyfeirio'n uniongyrchol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithgar; a/neu
- Amcangyfrif gan ddefnyddio techneg brisio.

Lle nodir bod gwerth asedau wedi lleihau am ei bod yn debygol oherwydd digwyddiad blaenorol na fydd taliadau sy'n ddyledus o dan y contract yn cael eu gwneud, mae'r ased yn cael ei ddibrisio a gwneir tâl ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi adeg dad-gydnabod yr ased yn cael eu credydu/debydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Er nad oes angen cynhyrchu gwybodaeth fanylach, bydd angen gwybodaeth ychwanegol yn yr amgylchiadau canlynol, er eu bod yn annhebygol:

- ✓ Unrhyw symudiadau anarferol;
- ✓ Ailddosbarthu offerynnau;
- ✓ Dad-gydnabod offerynnau;
- ✓ Gwarant gyfochrog;
- ✓ Lwfans am golledion credyd; a
- ✓ Diffygdalu a thor-cytundeb.

Dangosir y terfynau aeddfedrwydd a osodwyd yn y Polisi Rheoli Trysorlys a phroffil aeddfedrwydd gwirioneddol benthyca yn y tabl canlynol:

	Terfynau lleiaf cymeradwy	Terfynau mwyaf cymeradwy	Gwirioneddol 31 Mawrth 2014 £000	31 Mawrth 2014	Gwirioneddol 31 Mawrth 2015 £000	31 Mawrth 2015
Llai na blwyddyn	0%	20%	284	2.3%	280	1.8%
Rhwng 1 a 2 flynedd	0%	20%	280	2.3%	280	1.8%
Rhwng 2 a 5 mlynedd	0%	50%	810	6.6%	1,769	11.4%
Rhwng 5 a 10 mlynedd	0%	75%	916	7.4%	3,232	20.8%
Mwy na 10 mlynedd	25%	90%	10,020	81.4%	9,965	64.2%
Cyfanswm			12,310	100.0%	15,526	100.0%

(2) Enillion/Colledion Offerynnau Ariannol

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cael eu cyfansoddi fel a ganlyn:

Enillion a Cholledion Offerynnau Ariannol				
	2013/14		2014/15	
	Atebolrwydd Ariannol Atebolrwydd wedi'i fesur ar gost wedi'i hamorteiddio £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy £000	Atebolrwydd Ariannol Atebolrwydd wedi'i fesur ar gost wedi'i hamorteiddio £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy £000
Traul llog	(730)	0	(784)	0
Cyfanswm traul mewn Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**(730)**	**0**	**(784)**	**0**

Incwm llog	0	9	0	5
Cyfanswm Incwm mewn Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**0**	**0**	**0**	**5**
Elw/(colled) net am y flwyddyn	**(730)**	**9**	**(784)**	**5**

14. GWERTH TEG ASEDAU A RHWYMEDIGAETHAU WEDI'U CARIO AR GOST WEDI'I HAMORTEIDDIO

Mae rhwymedigaeth ariannol ac asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a symiau sy'n dderbyniadwy yn cael eu cario ar y fantolen ar gost wedi'i hamorteiddio (mewn asedau/rhwymedigaethau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/rhwymedigaethau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg drwy gyfrifo gwerth presennol llifoedd arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r tybiaethau canlynol:

- ✓ Ar gyfer benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan PWLB wedi'u cymhwyso i ddarparu'r gwerth teg o dan weithdrefnau clirio dyled PWLB;
- ✓ Ar gyfer benthyciadau sy'n dderbyniadwy, defnyddiwyd cyfraddau marchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- ✓ Ni chydnabyddir unrhyw ad-dalu cynnar na lleihad gwerth;
- ✓ Lle mae gan offeryn aeddfedrwydd o lai na 12 mis neu os yw'n fasnach neu'n swm arall sy'n dderbyniadwy, ystyrir mai'r gwerth teg yw'r swm cario neu'r swm ar y bil;
- ✓ Ystyrir mai gwerth teg masnach a symiau eraill sy'n dderbyniadwy yw'r swm ar yr anfoneb neu'r bil.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifwyd:

	31 Mawrth 2014		**31 Mawrth 2015**	
£000	**Swm cario**	**Gwerth teg**	**Swm cario**	**Gwerth teg**
Dyled PWLB	12,310	13,729	15,526	19,748
Dyled heblaw dyled PWLB	0	0	0	0
Cyfanswm dyled	**12,310**	**13,729**	**15,526**	**19,748**

Mae'r gwerth teg yn fwy na'r swm cario am fod portffolio o fenthyciadau'r Awdurdod yn cynnwys nifer o fenthyciadau cyfradd sefydlog lle mae'r gyfradd llog sy'n daladwy yn uwch na'r cyfraddau sydd ar gael am fenthyciadau tebyg yn y farchnad ar ddyddiad y fantolen.

15. RHESTRI EIDDO

Dangosir isod ddadansoddiad o’r stociau a gedwir a’r symudiadau yn ystod y flwyddyn fel ar 31 Mawrth 2014 a 31 Mawrth 2015.

	Gwisgoedd a Chyfarpar Diogelu Personol, Cyffredinol		Darnau Sbâr Cynnal a Chadw Cerbydau		Petrol a Diesel		Arall		Cyfanswm	
	2013/14 £000	**2014/15 £000**	**2013/14 £000**	**2014/15 £000**	**2013/14 £000**	**2014/15 £000**	**2013/14 £000**	**2014/15 £000**	**2013/14 £000**	**2014/15 £000**
Balans sy’n ddyledus ar ddechrau’r flwyddyn	285	341	11	4	32	33	13	21	341	399
Pryniannau	403	305	0	0	190	180	10	15	603	500
Wedi’u cydnabod yn draul yn ystod y flwyddyn	(349)	(307)	(7)	0	(189)	(185)	(2)	(7)	(547)	(499)
Trosglwyddo Stoc rhwng storfeydd	2	4	0	0	0	0	0	(4)	2	0
Balans sy’n ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn	341	343	4	4	33	28	21	25	399	400

16. DYLEDWYR

Ar 31 Mawrth 2014 £000		Ar 31 Mawrth 2015 £000
2,752	Cyrff Llywodraeth Ganolog	4,164
422	Awdurdodau Lleol Eraill	215
175	Cyrff y GIG	108
2,325	Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	209
1,276	Endidau ac Unigolion Eraill	7,625
224	Taliadau Ymlaen Llaw	214
(10)	Darpariaeth am ddyledion anadferadwy	(10)
7,164	**Cyfanswm**	**12,525**

Ar 31 Mawrth 2014 £000		Ar 31 Mawrth 2015 £000
105	**Dyledwyr Tymor Hir**	**148**

17. ARIAN PAROD A'R HYN SY'N GYFWERTH AG ARIAN PAROD

Ar 31 Mawrth 2014 £000		Ar 31 Mawrth 2015 £000
3	Arian a gedwir gan yr Awdurdod	3
1,925	Cyfrifon Cyfredol Banc	1,823
1,928		**1,826**

Mae hyn yn cynrychioli balans y llyfr arian ar 31 Mawrth 2015 sy'n cynnwys sieciau a godwyd gan yr Awdurdod, na chawsant eu cyflwyno i fanc yr Awdurdod i'w talu erbyn 31 Mawrth 2015.

18. CREDYDWYR

Ar 31 Mawrth 2014 £000		Ar 31 Mawrth 2015 £000
677	Cyrff Llywodraeth Ganolog	779
549	Awdurdodau Lleol Eraill	165
0	Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	93
2,976	Endidau ac Unigolion Eraill	4,818
39	Rhoddion Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	0
984	Derbyniadau Ymlaen Llaw	528
5,225	**Cyfanswm**	**6,383**

19. CRONFEYDD DEFNYDDIADWY

Derbyniadau Cyfalaf
Derbyniadau cyfalaf yw'r rhain sydd ar gael i gyllido gwariant cyfalaf ond nad oeddent wedi'u cymhwyso at y diben hwnnw ar 31 Mawrth 2015.

Cronfeydd wedi'u Clustnodi
Mae gan yr Awdurdod y cronfeydd canlynol wedi'u clustnodi:

- Cronfa Cerbydau, Peiriannau a Chyfarpar a sefydlwyd o ganlyniad i adolygiad Gwasanaeth i geisio moderneiddio'r fflyd er mwyn gwella effeithlonrwydd a lleihau costau refeniw'r dyfodol.
- Cronfa Buddsoddi i Arbed a sefydlwyd i ddarparu cronfa o arian y gall adrannau fenthyca ohoni i ddechrau cynllun buddsoddi i arbed. Rhaid i'r adrannau ad-dalu'r symiau a fenthyciwyd o arbedion y dyfodol er mwyn cynnal y gronfa o gyllid sydd ar gael.
- Cronfa Prosiectau Cynaliadwyedd a'r Amgylchedd. Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i ymgorffori cysyniadau cynaliadwyedd yn y ffordd y mae'r Gwasanaeth yn datblygu. Mae'r gronfa fechan hon yn helpu i wella cynaliadwyedd drwy'r holl Wasanaeth.
- Mae'r Gronfa Rheoli Risg yn darparu cronfa o gyllid i fodloni newidiadau posibl yn y ffordd yr yswirir rhag risgiau ac i ariannu prosiectau a fydd yn lleihau costau yswiriant y Gwasanaethau.
- Diben y Gronfa Newid Proses a Gwasanaeth Ymgynghori yw galluogi'r Gwasanaeth i gael cyngor gan Ymgynghorwyr ar amodau economaidd a rheoliadau mwyfwy cymhleth, a hynny'n benodol ynghylch caffael, treth a rheoli trysorlys.
- Cronfa Hyfforddiant Gweithredol a sefydlwyd i roi sicrwydd bod digon o gyllid i sicrhau bod y Diffoddwyr Tân gweithredol yn cael eu hyfforddi i'r safonau uchaf.
- Cronfa Moderneiddio a Datblygu Meddalwedd a sefydlwyd ar ôl i adolygiad Gwasanaeth llawn nodi y gellid gwella effeithlonrwydd drwy ddatblygu a moderneiddio rhywfaint o feddalwedd gyfrifiadurol y Gwasanaeth, a hynny'n benodol am gyfathrebu mewnol, rheoli asedau a chymorth canolog.
- Sefydlwyd y ddwy gronfa Rheoli Newid, y naill i gyflogeion a phensiynau a'r llall ar gyfer adeiladau ac addasiadau, er mwyn helpu i ariannu addasiadau i adeiladau i fodloni anghenion cyfredol a bodloni newidiadau mewn rheoliadau cyflogaeth, a hynny'n benodol ynghylch gweithwyr rhan-amser a chyflog cyfartal.
- Mae'r gronfa Digwyddiadau Mawr yn gronfa o arian sy'n helpu i dalu costau ymdrin ag unrhyw ddigwyddiadau mawr lle nad oes modd talu'r costau drwy'r gyllideb Diffodd Tân a Gweithrediadau Achub arferol.
- Mae'r Gronfa Incwm Amrywiol wedi'i Glustnodi yn dal gwargedion a gynhyrchwyd gan gynlluniau amrywiol fel y Cynllun Aberthu Cyflog ar gyfer Car a digwyddiadau codi arian at ddibenion penodol, er enghraifft, y cynlluniau Cyd-ymatebwyr. Cedwir y balansau'n benodol ar gyfer gwariant yn y dyfodol ar y cynlluniau hynny.

- Gellir defnyddio'r gronfa Hafalu Ardollau i leihau'r newidiadau yn yr ardoll a godir bob blwyddyn ar bob un o'r Awdurdodau Unedol cyfansoddol.
- Prosiect cyfathrebu yw Airwave sydd wedi'i ariannu'n rhannol gan Lywodraeth Cymru. Mae cyllid y Llywodraeth yn cael ei ryddhau yn ôl cyfradd flynyddol gyson pan fydd yr elfennau wedi'u hariannu o'r costau yn amrywio. Defnyddir y gronfa i leihau effaith y costau newidiol.

20. CRONFEYDD ANNEFNYDDIADWY

31 Mawrth 2014		31 Mawrth 2015
£000		**£000**
(27,467)	Cronfa Ailbrisio (nodyn 21)	(26,923)
(26,974)	Cyfrif Addasu Cyfalaf (nodyn 22)	(25,470)
406,339	Cronfa Bensiwn (nodyn 23)	452,557
575	Cyfrif Absenoldebau Cronedig (nodyn 24)	579
352,473	**Cyfanswm Cronfeydd Annefnyddiadwy**	**400,743**

21. CRONFA AILBRISIO

Mae'r Gronfa Ailbrisio'n cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod yn sgil cynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Gyfarpar. Mae'r balans yn cael ei leihau pan fydd asedau gydag enillion cronedig:

- yn cael eu hailbrisio tuag i lawr neu eu lleihau a'r enillion yn cael eu colli
- yn cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu llyncu drwy ddibrisiad, neu
- yn cael eu gwerthu, a'r enillion yn cael eu sylweddoli.

Mae'r Gronfa'n cynnwys enillion ailbrisio a gronnwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad creu'r Gronfa. Mae enillion cronedig a gododd cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2013/14		2014/15
£000		**£000**
(27,870)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(27,467)**
0	Ailbrisio addasiad asedau	141
403	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol wedi'i ddileu i'r Addasiad Cyfalaf	403
(27,467)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(26,923)**

22. CYFRIF ADDASU CYFALAF

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn llyncu'r gwahaniaethau amseru sy'n codi o'r gwahanol drefniadau cyfrifyddu ar gyfer treulio asedau nad ydynt yn gyfredol ac ar gyfer cyllido caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny o dan ddarpariaethau statudol. Debydir y Cyfrif â'r gost gaffael, adeiladu neu wella wrth i ddibrisiad, colledion lleihad ac amorteiddiadau gael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda phostio cysoni o'r Gronfa Ailbrisio i drosi ffigurau gwerth teg i sail cost hanesyddol). Caiff y cyfrif ei gredydu â'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod yn gyllid ar gyfer y costau caffael, adeiladu a gwella.

Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi ac enillion wedi'u cydnabod ar asedau a roddwyd sydd heb eto eu treulio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbrisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007, sef dyddiad creu'r Gronfa Ailbrisio i ddal enillion felly.

Cyfrif Addasu Cyfalaf

2013/14		2014/15	
£000		£000	£000
(28,412)	**Balans fel ar 1 Ebrill**		**(26,974)**
	Gwrthdroi eitemau sy'n gysylltiedig â gwariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:		
3,731	▪ Taliadau am ddibrisio a lleihad gwerth asedau nad ydynt yn rhai cyfredol	3,670	
8	▪ Amorteiddio asedau anghyffyrddadwy	21	
0	▪ Symiau asedau nad ydynt yn rhai cyfredol wedi'u dileu adeg eu gwaredu neu werthu fel rhan o'r elw/colled ar waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.	502	
3,739		4,193	
(403)	Symiau addasu wedi'u hysgrifennu allan o'r Gronfa Ailbrisio	(403)	
3,336	Swm net wedi'i ysgrifennu allan o gost asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a dreuliwyd yn ystod y flwyddyn		3,790
	Cyllido cyfalaf a gymhwyswyd yn ystod y flwyddyn		
0	▪ Defnyddio Cronfeydd wedi'u Clustnodi i gyllido gwariant cyfalaf newydd	0	
(69)	▪ Cyfraniadau a grantiau cyfalaf wedi'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a gymhwyswyd i gyllido cyfalaf	0	
(1,829)	▪ Darpariaeth statudol ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y	(2,286)	

	Gronfa Gyffredinol		
0	Gwariant cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	0	
(1,898)			(2,286)
(26,974)	**Balans fel ar 31 Mawrth**		**(25,470)**

23. Y GRONFA BENSIWN

Mae'r Gronfa Bensiwn yn llyncu'r gwahaniaethau amseru sy'n codi o'r gwahanol drefniadau cyfrifyddu ar gyfer buddion ôl-gyflogaeth ac ar gyfer buddion cyllid yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn cyfrif am fuddion ôl-gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am fod y buddion yn cael eu hennill gan gyflogeion sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru'r rhwymedigaeth a gydnabuwyd i adlewyrchu chwyddiant, newid tybiaethau ac enillion ar fuddsoddiad ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn mynnu bod unrhyw fuddion a enillir yn cael eu cyllido, am fod yr Awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr at gronfeydd pensiwn neu'n talu yn y pen draw am bensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Mae'r balans debyd ar y Gronfa Bensiwn yn dangos diffyg felly yn y buddion a enillwyd gan gyflogeion blaenorol a chyfredol a'r adnoddau a neilltuwyd gan yr Awdurdod i dalu amdanynt. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo pan fydd yn bryd talu'r buddion.

2013/14		**2014/15**
£000		**£000**
421,139	**Balans ar 1 Ebrill**	**406,339**
(32,608)	Enillion neu golledion ar sail tybiaethau actiwaraidd ar bensiynau a rhwymedigaethau.	30,168
31,988	Gwrthdroi eitemau sy'n gysylltiedig â buddion ymddeol wedi'u debydu neu eu credydu i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.	31,132
(14,180)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn.	(15,082)
406,339	**Balans ar 31 Mawrth**	**452,557**

24. CYFRIF ABSENOLDEBAU CRONEDIG

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn llyncu'r gwahaniaethau a fyddai'n codi fel arall ar Falans y Gronfa Gyffredinol o gronni ar gyfer absenoldebau wedi'u digolledu sydd wedi'u hennill ond sydd heb eu cymryd yn ystod y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr effaith ar falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio gan drosglwyddiadau i'r Cyfrif neu o'r Cyfrif.

2013/14 £000		2014/15 £000
632	**Balans ar 1 Ebrill**	**575**
(632)	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	(575)
575	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	579
(57)	Y gwahaniaeth rhwng y tâl swyddogion a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau a'r tâl y gellir ei godi yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.	4
575	**Balans ar 31 Mawrth 2015**	**579**

25. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2013/14 £000	Yn cynnwys	2014/15 £000
(9)	Llog a gafwyd	(5)
517	Llog a Dalwyd – benthyciadau	496
213	Llog a Dalwyd – prydlesau cyllidol	288
721	**Llif Arian Net o'r Gweithgaredd gweithredu**	779

26. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI A CHYLLIDO

2013/14 £000		2014/15 £000
(3,791)	Prynu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anghyffyrddadwy	(2,830)
0	Enillion o werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anghyffyrddadwy	532
(3,791)	**All-lif arian net o weithgareddau buddsoddi**	**(2,298)**

2013/14 £000		2014/15 £000
0	Derbyniadau arian benthyca tymor byr a thymor hir	3,500
1,371	Derbyniadau eraill o weithgareddau cyllido	1,379
(999)	Taliadau arian am ostwng y rhwymedigaethau sy'n ddyledus mewn perthynas â phrydlesau cyllidol	(989)
(296)	Ad-daliadau benthyca tymor byr a thymor hir	(286)
76	**Mewnlif arian net o weithgareddau cyllido**	**3,604**

27. SYMIAU A ADRODDWYD AR GYFER PENDERFYNIADAU DYRANNU ADNODDAU

Y dadansoddiad o incwm a gwariant yn ôl gwasanaeth ar wyneb y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r un a benodwyd gan y *Cod Ymarfer Adrodd Gwasanaethau.* Fodd bynnag, gwneir penderfyniadau am ddyrannu adnoddau gan yr Awdurdod Tân ar sail adroddiadau cyllideb. Paratoir yr adroddiadau hyn ar sail wahanol i'r polisïau cyfrifyddu a ddefnyddir yn y datganiadau ariannol. Yn benodol:

- Ni wneir unrhyw daliadau mewn perthynas â gwariant cyfalaf, ond mae colledion lleihad gwerth, ailbrisio a dibrisio sydd dros y balans ar y Gronfa Ailbrisio ac amorteiddiadau yn cael eu codi ar wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

- Mae cost buddion ymddeol yn seiliedig ar lifoedd arian (talu cyfraniadau pensiwn cyflogwr) yn hytrach na chost gwasanaeth cyfredol y buddion a gronnwyd yn ystod y flwyddyn.

- Mae adroddiadau cyllideb yr Awdurdod Tân yn seiliedig ar ddadansoddiad goddrychol o wariant ac incwm e.e. Costau cyflogeion, Safleoedd, Cludiant etc yn hytrach nag ar y sail wrthrychol a adroddir yn y cyfrifon e.e. Diogelwch

Cymunedol, Gweithrediadau Achub a Diffodd Tân, Cynllunio at Argyfyngau yn y Gwasanaeth Tân.

SYMIAU A ADRODDWYD AR GYFER DYRANNU ADNODDAU

(Cysoni cyfrifon rheoli cyfredol â'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr)

GWARIANT REFENIW NET

2013/14		2014/15
Cyfanswm Gwariant £000		**Cyfanswm Gwariant £000**
	Gweithredol	
19,162	Cyflogeion – Amser llawn	18,826
6,774	Cyflogeion – Wrth gefn	6,392
415	Cyflogeion – Costau eraill	430
1,944	Safleoedd	1,970
1,774	Cludiant	1,802
544	Yswiriant	647
3,201	Cyflenwadau a Gwasanaethau	3,061
33,814	**Costau Gweithredol Gros**	**33,128**
(1,130)	Grantiau	(852)
0	Cyfraniad at gostau cyflogai	0
(608)	Incwm arall	(432)
(1,738)	**Incwm**	**(1,284)**
32,076	**Costau Gweithredol Net**	**31,884**
1,534	Ystafell Reoli	1,386
4,543	Gwasanaethau Gweinyddol a Thechnegol	4,489
296	Gwaith Llaw	247
45	Aelodau	44
224	Cymorth Canolog	225
828	Pensiwn	716
7,470	**Cyfanswm Costau Anweithredol**	**7,107**
3,271	Prydlesu a Chyllido Cyfalaf	3,890
42,817	**Cyfanswm Gwariant yr Awdurdod**	**42,841**
(43,596)	Ardollau	(42,917)
779	i/o Gronfeydd wedi'u Clustnodi	76
(42,817)	**Cyfanswm Cyllid**	**(42,841)**

CYSONI'R ADRODDIAD MONITRO CYLLIDEB Â'R DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

2013/14 £000		2014/15 £000	2014/15 £000
42,817	**Cyfanswm Gwariant ar Fonitro Cyllideb**		42,841
(43,596)	Llai: Cyfraniadau gan Awdurdod Cyfansoddol		(42,917)
(779)	**Wedi'i gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**		(76)
	Eitemau heb eu cynnwys yn yr adroddiad Monitro Cyllideb		
3,731	Dibrisio a lleihad gwerth asedau	3,670	
8	Amorteiddio asedau anghyffyrddadwy	21	
0	Elw ar werthu asedau	(29)	
(57)	Addasiad absenoldebau cronedig	4	
274	Trosglwyddiadau pellach i/o gronfeydd ar ôl monitro cyllideb	(165)	
3,956			3,501
	Eitemau heb eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
(1,829)	Darpariaeth Isafswm Refeniw	(2,286)	
0	Darpariaeth Refeniw Uniongyrchol a defnyddio cronfeydd	0	
17,808	Trosglwyddo i'r Gronfa Bensiwn	16,050	
0	Grantiau Cyfalaf	0	
(69)	Rhoddion a derbyniadau cyfalaf	(531)	
15,910			13,233
19,087	**Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**		16,658

28. LWFANSAU AELODAU

Yn ystod 2014/2015, cytunodd yr Awdurdod Tân i dalu'r cyfraddau blynyddol canlynol i aelodau etholedig:

2013/14		2014/15
£10,085	Cadeirydd	£10,400
£1,175	Dirprwy Gadeirydd	£Dim
£1,350	Aelod	£1,700

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i'n haelodau etholedig yn ystod y flwyddyn:

£44,639	Cyfanswm Cyflogau Aelodau	**£43,299**
£14,913	Cyfanswm Treuliau Aelodau	**£16,550**

29. TÂL SWYDDOGION

Mae'r tâl a gaiff uwch gyflogeion yr Awdurdod fel a ganlyn:

	Nodyn		Cyflog	Tâl ar sail Perfformiad	Treuliau	Buddion o Fath Arall (car prydles)	Iawndal am golli Swydd	Pensiwn	Cyfanswm gan gynnwys Pensiwn
Teitl		**Blwyddyn**	**£**	**£**	**£**	**£**	**£**	**£**	**£**
Prif Swyddog Tân 1	2	2013/14	134,812	1,337	206	3,066	0	0	139,421
		2014/15	0	0	0	0	0	0	0
Prif Swyddog Tân 2	3	2013/14	0	0	0	0	0	0	0
		2014/15	118,814	0	102	795	0	25,096	144,807
Prif Swyddog Tân Dros Dro	4	2013/14	0	0	0	0	0	0	0
		2014/15	13,103	0	0	1,713	0	2,772	17,588
Dirprwy Brif Swyddog Tân	4	2013/14	111,182	4,814	35	568	0	24,477	141,076
		2014/15	95,695	0	0	15,654	0	20,172	131,521
Dirprwy Brif Swyddog Dros Dro	1, 5	2013/14	0	0	0	0	0	0	0
		2014/15	49,356	0	854	6,179	0	7,872	64,261
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol 1	6	2013/14	101,379	502	5	2,061	0	21,471	125,418
		2014/15	12,962	3,009	100	87	0	3,402	19,560
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol 2	7	2013/14	0	0	0	0	0	0	0
		2014/15	98,613	6,048	0	2,105	0	22,079	128,845
Prif Swyddog Cynorthwyol 3	1, 8	2013/14	88,870	1,750	44	11,160	0	14,276	116,100
		2014/15	43,499	2,624	783	5,447	0	7,321	59,674
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol 4	9	2013/14	0	0	0	0	0	0	0
		2014/15	86,027	0	0	288	0	18,077	104,392
Prif Swyddog Cynorthwyol 5	1, 10	2013/14	0	0	0	0	0	0	0
		2014/15	46,445	0	573	3,211	0	7,406	57,635
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Dros Dro 1		2013/14	101,379	502	0	257	0	21,471	123,609
		2014/15	0	0	0	0	0	0	0
Clerc		2013/14	21,900	0	609	0	0	3,454	25,963
		2014/15	19,781	0	580	0	0	3,115	23,476

Nodiadau

1. Yn wahanol i'r Uwch Swyddogion eraill, mae gofyn i Brif Swyddog Cynorthwyol 3, Prif Swyddog Cynorthwyol 5 a'r Dirprwy Brif Swyddog Dros Dro brynu tanwydd car ar gyfer milltiredd busnes ac yna hawlio'r treuliau'n ôl. Hefyd, cyfrifir treth ar fuddion o fath arall ar sail wahanol i'r Uwch Swyddogion eraill. Mae hyn yn arwain at ffigur llawer uwch o ran treuliau a buddion o fath arall.
2. Gadawodd Prif Swyddog Tân 1 y swydd ar 31 Mawrth 2014 ar £131,917 o gyflog blynyddol.
3. Dechreuodd Prif Swyddog Tân 2 yn y swydd ar 7 Mai 2014 ar £131,917 o gyflog blynyddol.
4. Roedd y Prif Swyddog Tân Dros Dro yn y swydd am y cyfnod 1 Ebrill 2014 i 6 Mai 2014 ar £131,917 o gyflog blynyddol, cyn dychwelyd i swydd y Dirprwy Brif Swyddog Tân.
5. Dechreuodd y Dirprwy Brif Swyddog Dros Dro yn y swydd ar 19 Medi 2014 ar £91,237 o gyflog blynyddol.
6. Gadawodd Prif Swyddog Tân Cynorthwyol 1 y swydd ar 6 Mai 2014 ar £98,352 o gyflog blynyddol.
7. Gadawodd Prif Swyddog Tân Cynorthwyol 2 y swydd ar 5 Mawrth 2015 ar £98,352 o gyflog blynyddol.
8. Gadawodd Prif Swyddog Cynorthwyol 3 y swydd ar 18 Medi 2014 ar £85,779 o gyflog blynyddol.
9. Dechreuodd Prif Swyddog Tân Cynorthwyol 4 yn y swydd ar 21 Mai 2014 ar £98,352 o gyflog blynyddol.
10. Dechreuodd Prif Swyddog Cynorthwyol 5 yn y swydd ar 19 Medi 2014 ar £85,779 o gyflog blynyddol.

Talwyd cyflogeion eraill yr Awdurdod a oedd yn cael mwy na £60,000 o dâl am y flwyddyn fel a ganlyn:

Dosbarth	**Nifer 2013/14**	**Nifer 2014/15**
£60,000 i £64,999	6	5
£65,000 i £69,999	3	2
£70,000 i £74,999	1	3
£75,000 i £79,999	0	0
£80,000 i £84,999	0	1
£85,000 i £89,999	1	0

- Roedd y tâl yn cynnwys pob swm a dalwyd i gyflogai neu a oedd yn dderbyniadwy gan gyflogai, lwfansau treuliau sy'n drethadwy a gwerth ariannol buddion. Nid yw'r data uchod yn cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr.

Cymhareb y cyflog uchaf a dalir a'r cyflog canolrifol cyfwerth ag amser llawn, sef £29,054, yw 4.54:1.

30. PECYNNAU YMADAEL

Nodir yn y tabl isod niferoedd y pecynnau ymadael gyda chyfanswm cost fesul band a chyfanswm cost yr ymddeoliadau cynnar a'r diswyddiadau gwirfoddol.

Band Cost Pecyn Ymadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	Nifer y diswyddiadau gorfodol		Ymadawiadau Eraill y Cytunwyd Arnynt		Cyfanswm y Pecynnau Ymadael yn ôl band cost		Cyfanswm Cost y Pecynnau Ymadael ym mhob Band	
	13/14	14/15	13/14	14/15	13/14	14/15	13/14	14/15
							£	£
£0- £20,000	0	0	3	0	3	0	41,355	0
£20,001 - £40,000	0	0	3	0	3	0	83,003	0
£40,001 - £60,000	0	0	4	0	4	0	189,331	0
£60,001 - £80,000	0	0	4	0	4	0	276,668	0
£80,001 - £100,000	0	0	1	0	1	0	86,818	0
£100,001 - £150,000	0	0	4	0	4	0	479,591	0
£150,001 -£200,000	0	0	1	0	1	0	182,467	0
Cyfanswm	0	0	20	0	20	0	1,339,233	0

31. COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Mae'r Awdurdod wedi mynd i'r costau canlynol mewn perthynas ag archwilio'r Datganiad o Gyfrifon, arolygiadau statudol a gwasanaethau eraill heblaw archwilio a ddarperir gan archwilwyr allanol yr Awdurdod.

2013/2014		**2014/2015**
£000		**£000**
64	Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru o ran gwasanaethau archwilio allanol a gyflawnir gan yr archwilydd penodedig	50
0	Ffioedd yn daladwy o ran gwasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilydd penodedig	24

Mae'r ffioedd am wasanaethau eraill yn berthnasol i adolygiad o Ddiogelwch Gwybodaeth a'r cyfranogiad yn y Fenter Dwyll Genedlaethol yn ystod 2013-14.

32. GRANTIAU

Mae enillion mewn perthynas â grantiau ac asedau a roddwyd yn cael eu cydnabod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae incwm yn cael ei gredydu yn y man lle mae'r awdurdod wedi bodloni pob amodiad, amod a chyfyngiad y cytunwyd arno â'r endid a oedd yn darparu'r enillion.

Grantiau a gafwyd:

2013/14 £'000		2014/15 £'000
968	Lleihau Risg Cymunedol	931
880	Cyllid Chwilio ac Achub Trefol (USAR) a New Dimensions	804
0	Cyfarpar Achub o'r Dŵr	60
592	Fire Link	592
0	JIGSO	146
42	Arall	41
2,482		**2,574**

33. PARTÏON PERTHYNOL

Mae gofyn i'r Awdurdod ddatgelu trafodion perthnasol gyda phartïon perthynol – sef cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli'r Awdurdod neu ddylanwadu arno neu sydd â'r potensial i'r Awdurdod eu rheoli hwythau neu ddylanwadu arnynt. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi darllenwyr i asesu i ba raddau y gellid bod wedi cyfyngu ar allu'r Awdurdod i fargeinio'n rhydd â'r Parti Perthynol.

TRAFODION PARTI PERTHYNOL

Mae gan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru nifer o gysylltiadau â’r awdurdodau cyfansoddol ac mae pob aelod o’r Awdurdod Tân ac Achub hefyd yn aelod o un o’r awdurdodau cyfansoddol. Yn ystod y flwyddyn, cododd trafodion gyda phartïon perthynol fel y dangosir isod.

	Derbyniadau	**Taliadau**
	£'000	**£’000**
Cyngor Sir Caerfyrddin	8,877	629
Cyngor Sir Ceredigion	3,600	30
CBS Castell-nedd Port Talbot	6,678	127
Cyngor Sir Penfro	5,873	107
Cyngor Sir Powys	6,376	191
Dinas a Sir Abertawe	11,541	161
Llywodraeth Cymru	3,092	0
Cronfa Bensiwn Dyfed	0	1,201
Gwasanaeth Tân De Cymru	754	153
Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru	23	28
Heddlu Dyfed Powys	102	74
Heddlu De Cymru	19	57
Heddlu Gogledd Cymru	15	0
Heddlu Gwent	15	0
Awdurdodau Tân Eraill	49	0
Gwasanaeth Llysoedd ei Mawrhydi	20	0
Y GIG/Ambiwlans	353	0
Awdurdodau Lleol Eraill	8	0
	47,395	**2,758**

Gofynnwyd i aelodau ac uwch swyddogion yr Awdurdod Tân ac Achub ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Ni wnaethpwyd unrhyw daliadau.

Lluniwyd y nodyn hwn yn unol â’r dehongliad a’r ddealltwriaeth gyfredol o IAS 24 a’i gymhwysedd i’r sector cyhoeddus.

34. GWARIANT CYFALAF A CHYLLIDO CYFALAF

2013/14 £000		2014/15 £000
22,232	*Gofyniad Cyllido Cyfalaf Agoriadol*	24,142
	Buddsoddiad Cyfalaf	
3,703	Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar	2,782
88	Asedau anghyffyrddadwy	48
	Ffynonellau cyllid	
(52)	Grantiau Llywodraeth a chyfraniadau eraill	0
0	Cyfraniadau refeniw uniongyrchol	0
(1,829)	Prifswm cronfa fenthyciadau/MRP	(2,284)
24,142	*Gofyniad Cyllido Cyfalaf Terfynol*	24,688
	Egluro'r symudiadau yn ystod y flwyddyn	
1,910	Cynnydd yn yr angen sylfaenol i fenthyca	546
1,910	*Cynnydd/(gostyngiad) yn y Gofyniad Cyllido Cyfalaf*	546

Caiff cyfalaf ei wario ar gynlluniau sy'n para mwy na blwyddyn, ac mae'n cael ei gyllido i raddau helaeth gan fenthyciadau neu gyfraniadau refeniw.

Mae arian cadw dyledus wedi'i gronni.

Roedd gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

Cynllun	**£000**
Cerbydau	1,916
Tir ac Adeiladau	600
Cyfarpar	266
Hydrantau	0
Trwyddedau meddalwedd	48
	2,830

35. CYLLIDO GWARIANT CYFALAF

Cafodd gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn ei gyllido fel a ganlyn:

	2013/14 £000	2014/15 £000
Benthyciadau allanol/ Daliad arian	1,909	1,228
Cronfeydd	459	222
Grantiau a Chyfraniadau	52	0
Derbyniadau Cyfalaf	0	0
Cyllido Refeniw Uniongyrchol	0	0
Prydles	1,371	1,380
Cyfanswm	**3,791**	**2,830**

36. YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol yn codi o gontractau yr aethpwyd iddynt ar ddyddiad y fantolen. Yr amcangyfrif o wariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2015 ac i'w wneud yn 2015/16 yw £1,795k. Mae'r gwariant hwn yn gysylltiedig â Phrosiect Datblygu Aberystwyth (£1,555k), a safle Pencadlys y Gwasanaeth (£240k).

37. PRYDLESAU

<u>Yr Awdurdod fel Daliwr Prydles</u>

Prydlesau Cyllidol

Mae'r Awdurdod wedi caffael nifer o gerbydau gweithredol o dan brydlesau cyllidol.

Mae'r asedau a gafaelwyd o dan y prydlesau hyn yn cael eu cario fel Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar yn y Fantolen yn y symiau net canlynol.

	31 Mawrth 2014 £000	31 Mawrth 2015 £000
Adeiladau a Thir Arall	0	0
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn a Chyfarpar	5,226	5,630
	5,226	5,630

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i wneud taliadau lleiaf o dan y prydlesau hyn yn cynnwys setlo'r atebolrwydd tymor hir am y llog yn y cerbydau a gafaelwyd gan yr Awdurdod a chostau cyllid a fydd yn daladwy gan yr Awdurdod yn y dyfodol tra bydd yr atebolrwydd yn ddyledus. Mae'r taliadau prydles lleiaf yn cynnwys y symiau canlynol.

	31 Mawrth 2014	31 Mawrth 2015
	£000	£000
Rhwymedigaethau prydles gyllidol (gwerth presennol net y taliadau prydles lleiaf):	5,912	6,302
Costau cyllid sy'n daladwy yn y dyfodol	1,056	1,144
Taliadau prydles lleiaf	6,968	7,446

Bydd y taliadau prydles lleiaf yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Taliad Prydles Lleiaf		**Rhwymedigaethau Prydles Gyllidol**	
	31 Mawrth 2014 £000	**31 Mawrth 2015 £000**	**31 Mawrth 2014 £000**	**31 Mawrth 2015 £000**
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	1,159	1,115	923	872
Yn hwyrach na blwyddyn a heb fod yn hwyrach na phum mlynedd	3,561	3,595	2,994	3,017
Yn hwyrach na phum mlynedd	2,248	2,736	1,995	2,413
	6,968	**7,446**	**5,912**	**6,302**

Prydlesau Gweithredu

Roedd rhwymedigaethau heb eu clirio o dan brydlesau gweithredu yn dod i swm o £2,334,002 fel ar 31 Mawrth 2015.

Mae'r awdurdod wedi ymrwymo i weithredu taliadau prydles yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf, sef £518,855.

	Ar 31 Mawrth 2014	**Ar 31 Mawrth 2015**
Prydlesau gweithredu sy'n dod i ben:	£000	£000
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	0	18
Yn hwyrach na blwyddyn ond heb fod yn hwyrach na phum mlynedd	413	2,123
Yn hwyrach na phum mlynedd	2,566	193

38. BUDDION TERFYNU

Ni chafwyd unrhyw fuddion terfynu yn 2014/15 (cafwyd £1,339k yn 2013/14).

39. CYNLLUNIAU PENSIWN Â BUDDION WEDI’U DIFFINIO

Cyfranogiad mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae’r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau tuag at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy mewn gwirionedd nes i’r cyflogeion ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (am y buddion hynny) a’u datgelu ar yr adeg y bydd y cyflogeion yn ennill eu hawl yn y dyfodol.

Mae’r awdurdod yn cyfranogi mewn dau gynllun ôl-gyflogaeth:

- Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FPS) – cynllun heb ei ariannu â buddion wedi’u diffinio yw hwn, sy’n golygu nad oes unrhyw fuddsoddiadau’n cael eu dal i ariannu’r rhwymedigaethau. Mae cyfraniadau, ar gyfradd a osodwyd gan Lywodraeth Cymru, ac a wnaed gan y cyflogwr a’r cyflogeion, yn cael eu cadw mewn cyfrif cronfa bensiwn, ac mae buddion a dalir yn cael eu codi ar y cyfrif gydag unrhyw falans ar y cyfrif yn dod o Lywodraeth Cymru, neu’n cael ei dalu i Lywodraeth Cymru (gweler tudalen 82).

- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS, mae’r Awdurdod yn cyfranogi yng Nghronfa Bensiwn Dyfed a weinyddir gan Gyngor Sir Caerfyrddin) – cynllun wedi’i ariannu â buddion wedi’u diffinio yw hwn, sy’n golygu bod yr Awdurdod a’r cyflogeion yn talu cyfraniad i gronfa, wedi’i gyfrifo ar lefel a fwriedir i fantoli’r rhwymedigaethau pensiwn ag asedau buddsoddi.

Prif risgiau’r cynlluniau i’r awdurdod yw’r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i’r cynlluniau (h.y. tynnu allan ar raddfa fawr o’r cynllun), newidiadau i chwyddiant, cynnyrch bondiau a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti sydd gan y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Lliniarir y rhain i ryw raddau gan y gofyniad statudol i godi ar y Gronfa Gyffredinol y symiau sy’n ofynnol gan statud fel y disgrifir yn y nodyn polisïau cyfrifyddu.

Trafodion mewn Perthynas â Buddion Ôl-gyflogaeth

Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeol yn y gost gwasanaethau a adroddwyd pan gânt eu hennill gan gyflogeion, yn hytrach na phan fydd y buddion yn cael eu talu yn y pen draw fel pensiynau. Fodd bynnag, mae’r tâl y mae gofyn inni ei godi ar ein Hawdurdodau Cyfansoddol yn seiliedig ar yr arian sy’n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly mae gwir gost buddion ôl-gyflogaeth/ymddeol yn cael ei gwrthdroi allan o’r Gronfa Gyffredinol drwy’r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd. Gwnaethpwyd y trafodion canlynol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol drwy’r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd yn ystod y flwyddyn:

2013/14			2014/15	
Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	**Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (fel y'i diwygiwyd)**		**Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**	**Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**
£000	**£000**		**£000**	**£000**
		Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Cost gwasanaeth yn cynnwys:		
12,650	1,233	Cost Gwasanaeth Cyfredol	11,780	974
10	0	Cost Gwasanaeth Blaenorol	20	172
0	26	Costau gweinyddu	0	27
0	0	Setliadau a Chwtogiadau	0	332
		Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi		
17,570	499	Traul llog net	17,630	197
30,230	1,758	*Cyfanswm y budd ôl-gyflogaeth a godwyd ar y Gwarged neu'r Diffyg ar ddarparu gwasanaethau*	29,430	1,702
		Ailfesur y rhwymedigaeth net o ran buddion wedi'u		
0	(1,230)	*diffinio gan gynnwys:*	0	(1,421)
		Enillion ar asedau cynllun		
20	240	Enillion neu golledion actiwaraidd oherwydd	(39,540)	0
(12,760)	(5,490)	newidiadau demograffig	64,880	7,884
(11,410)	(1,979)	Enillion neu golledion actiwaraidd oherwydd newidiadau tybiaeth ariannol	(19,100)	0
		Enillion neu golledion profiad		
6,080	(6,701)	**Cyfanswm budd ôl-gyflogaeth a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**	35,670	8,165
		Datganiad Symudiadau ar Gronfeydd		
(30,230)	(1,758)	Gwrthdroi taliadau net a	(29,430)	(1,702)

		wnaed i'r Gwarged neu'r Diffyg am Ddarparu Gwasanaethau am fuddion ôl-gyflogaeth yn unol â'r Cod		
		Y Swm Gwirioneddol a Godwyd yn erbyn Balans y Gronfa Gyffredinol am bensiynau yn ystod y flwyddyn		
	890	Cyfraniadau'r Cyflogwr		912
13,410		Buddion ymddeol a dalwyd i ddiffoddwyr tân	14,170	

Asedau a Rhwymedigaethau Pensiwn wedi'u Cydnabod yn y Fantolen

Mae'r swm sy'n cael ei gynnwys yn y Fantolen sy'n codi o rwymedigaeth yr awdurdod o ran ei gynlluniau â buddion wedi'u diffinio fel a ganlyn:

2013/14 £'000 Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	**2013/14 £'000 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**		**2014/15 £'000 Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**	**2014/15 £'000 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**
401,581	35,524	Gwerth presennol y rhwymedigaeth â buddion wedi'u diffinio	442,301	45,827
0	(30,766)	Gwerth teg asedau'r cynllun	0	(35,571)
401,581	**4,758**	**Atebolrwydd net yn codi o rwymedigaeth â buddion wedi'u diffinio**	**442,301**	**10,256**

Cysoni'r Symudiadau yng Ngwerth Teg Asedau'r Cynllun

2013/14 diwygiwyd £000	**Asedau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**	**2014/15 £000**
27,804	Gwerth teg agoriadol yr asedau	30,766
1,180	Incwm llog	1,421
1,230	Elw/(colled) ail-fesur	3,176

(26)	Costau gweinyddu	(27)
890	Cyfraniadau cyflogwyr	912
341	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	358
(653)	Buddion a dalwyd	(1,035)
30,766	**Asedau Pensiwn Net ar Ddiwedd y Flwyddyn**	35,571

Cysoni Gwerth Presennol Rhwymedigaethau'r Cynllun (Rhwymedigaeth â Buddion wedi'u Diffinio):

2013/14 **£'000** **Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**	**2013/14 diwygiwyd** **£'000** **Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**	**Rhwymedigaethau**	**2014/15** **£'000** **Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân**	**2014/15** **£'000** **Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol**
408,790	40,153	Balans agoriadol fel ar 1 Ebrill	401,581	35,524
12,650	1,233	Cost Gwasanaeth Cyfredol	11,780	974
120	0	Trosglwyddiadau i mewn	120	0
17,570	1,679	Cost llog	17,630	1,618
0	341	Cyfraniadau gan aelodau'r cynllun	0	358
(24,150)	(7,229)	*(Enillion)/colledion ail-fesur* Arall	25,340	7,884
(13,409)	(653)	Buddion a Dalwyd	(14,170)	(1,035)
10	0	Cost Gwasanaeth Blaenorol	20	172
0	0	Cwtogiadau	0	332
0	0	Setliadau	0	0
401,581	**35,524**	**Rhwymedigaethau Pensiwn Net ar Ddiwedd y Flwyddyn**	**442,301**	**45,827**

Roedd asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys:

2013/14 **£000**	**Gwerth Teg Asedau'r Cynllun**	**Dyfynnwyd** **(Do/Naddo)**	**2014/15** **£000**
	Ecwitïau		
12,612	Y DU a ddyfynnwyd	D	8,391
9,577	Cronfeydd cyfun tramor	N	7,043

0	Yr Unol Daleithiau	D	178
0	Canada	D	4,080
0	Japan	D	1,241
0	Y Môr Tawel	N	1,064
0	Marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg	N	2,305
22,189	*Is-gyfanswm ecwiti*		24,302
	Bondiau		
2,895	Mynegedig gan Lywodraeth y DU	D	3,774
2,867	Corfforaethol y DU	N	3,575
5,762	*Is-gyfanswm bondiau*		7,349
	Eiddo		
86	Y DU	N	0
25	Tramor – dyfynnwyd	D	0
68	Tramor	N	0
2,738	Cronfeydd Eiddo	N	3,656
2,917	*Is-gyfanswm – eiddo*		3,656
	Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod		
31	Offerynnau arian	D	18
138	Cyfrifon arian	D	139
(271)	Asedau cyfredol net	N	279
(102)	*Is-gyfanswm Arian Parod*		436
30,766	**Cyfanswm asedau**		35,743

Sail i amcangyfrif asedau a rhwymedigaethau

Aseswyd rhwymedigaethau ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu credydau uned, sef amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y dyfodol gan ddibynnu ar dybiaethau am gyfraddau marwolaeth, lefelau cyflog etc. Mae'r Cynllun Diffoddwyr Tân wedi'i brisio gan Adran Actiwari'r Llywodraeth ac mae rhwymedigaethau cynllun Cronfa Bensiwn Llywodraeth Leol wedi'u prisio gan Mercers, sef cwmni annibynnol o actiwarïaid. Mae amcangyfrifon ar gyfer Cronfa Bensiwn Dyfed (y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol) yn seiliedig ar y prisiad llawn diweddaraf o'r cynllun fel ar 31 Mawrth 2015.

Y tybiaethau sylweddol a ddefnyddiwyd gan yr actiwarïaid oedd:

	Cynllun y Diffoddwyr Tân	Cronfa Cynllun Pensiwn

			Llywodraeth Leol	
	2013/14	**2014/15**	**2013/14**	**2014/15**
Cyfradd yr adenillion disgwyliedig tymor hir ar yr asedau yn y cynllun:				
Buddsoddiadau ecwiti	-	-	7.0%	6.5%
Bondiau Llywodraeth	-	-	3.4%	2.2%
Bondiau Eraill	-	-	4.3%	2.9%
Eiddo	-	-	6.2%	5.9%
Arian / Hylifedd	-	-	0.5%	0.5%
Tybiaethau marwoldeb:				
Hirhoedledd yn 65 oed i bensiynwyr cyfredol (mewn blynyddoedd):				
a. Dynion	23.5	22.5	23.2	23.3
b. Menywod	25.5	22.5	25.7	25.5
Hirhoedledd yn 65 oed i bensiynwyr y dyfodol (mewn blynyddoedd):				
c. Dynion	26.6	24.8	25.4	25.5
d. Menywod	28.6	24.8	28.0	28.1
Cyfradd chwyddiant – Mynegai Prisiau Defnyddwyr	2.5%	2.2%	2.4%	2.1%
Cyfradd y cynnydd mewn Cyflogau	4.50%	4.2%	3.9%	3.6%
Cyfradd y cynnydd mewn Pensiynau	2.5%	2.2%	2.4%	2.1%
Cyfradd ar gyfer disgowntio Rhwymedigaethau'r Cynllun	4.4%	3.3%	4.6%	3.4%

Mae amcangyfrif y rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio yn sensitif i'r tybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod wedi'u pennu ar sail newidiadau rhesymol bosibl o'r tybiaethau yn digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd ac maent yn tybio ar gyfer pob newid fod y dybiaeth a ddadansoddwyd yn newid a phob tybiaeth arall yn parhau'n gyson. Er enghraifft, mae'r tybiaethau ynghylch hirhoedledd yn tybio bod disgwyliad oes yn cynyddu neu'n gostwng i ddynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall fod newidiadau mewn rhai tybiaethau yn rhyngberthyn. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad sensitifrwydd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu credydau uned. Ni newidiodd y dulliau na'r mathau o dybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad sensitifrwydd isod o'r rheini a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

	Fel yr Adroddwyd	Cyfradd Disgownt yn Fwy nag Enillion	Cyfradd Disgownt yn Fwy na Phensiynau	Disgwyliad Oes
		0.5% o Gynnydd	0.5% o Gynnydd	Cynnydd 1 flwyddyn
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaeth Buddion wedi'u Diffinio				
Cynllun 1992	395,621	390,478	360,015	405,907
Dyfarniadau Anaf	7,230	7,136	6,579	7,418
Cynllun Newydd	39,450	38,937	35,900	40,476
Cyfanswm	442,301	436,551	402,494	453,801

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol – Dadansoddiad Sensitifrwydd fel ar 31 Mawrth 2015					
	Fel yr Adroddwyd	Cyfradd Ddisgownt	Chwyddiant	Twf Tâl	Disgwyliad Oes
		0.1% o Gynnydd	0.1% o Gynnydd	0.1% o Gynnydd	Cynnydd 1 flwyddyn
	£000	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau	45,655	44,705	46,626	45,962	46,506
Asedau	(35,571)	(35,571)	(35,571)	(35,571)	(35,571)
Diffyg/(Gwarged)	10,084	9,134	11,055	10,391	10,935
Cost Gwasanaeth a Ragamcanir am y flwyddyn nesaf	1,307	1,266	1,349	1,307	1,335
Cost Llog Net a Ragamcanir am y flwyddyn nesaf	327	304	361	339	357

40. RHWYMEDIGAETHAU DIGWYDDIADOL

Daeth y Rheoliadau Gweithwyr Rhan-amser (Atal triniaeth lai ffafriol) i rym ar 1 Gorffennaf 2000. O ganlyniad i achos llys, caniateir i Ddiffoddwyr Tân Wrth Gefn ymuno dan rai amgylchiadau â'r Cynllun Pensiwn Staff mewn Lifrai. Lle mae Diffoddwyr Tân Wrth Gefn yn dewis ymuno â'r Cynllun Pensiwn, bydd rhwymedigaeth sylweddol i'r Awdurdod am dalu cost pensiynau felly. Ni chytunwyd yn llwyr eto ar y cyfrifiad manwl o rwymedigaeth ac mae'n bosibl y bydd elfen ohoni'n

cael ei hariannu gan Lywodraeth Cymru. Ar hyn o bryd, ni ellir mesur costau nac amseriad unrhyw rwymedigaeth felly, os o gwbl.

41. NATUR A GRADDAU'R RISGIAU SY'N CODI O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae gweithgareddau'r Awdurdod yn ei wneud yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risg credyd – y posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod
- Risg hylifedd – y posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod y cyllid ar gael i fodloni ei ymrwymiadau i wneud taliadau
- Risg marchnad – y posibilrwydd y gallai colled ariannol godi i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiad y farchnad stoc.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli Trysorlys sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau ar waith i reoli'r risgiau uchod. Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, cyflwynir i'r Aelodau adroddiad sy'n amlinellu'r Strategaeth Rheoli Trysorlys i'w dilyn am y flwyddyn ac sy'n nodi'r Dangosyddion Darbodus am y flwyddyn. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae'r adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Disgrifir y ffordd y mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n codi o offerynnau ariannol yn yr adroddiadau trysorlys a gyflwynir i'r Aelodau a gellir gweld hwn ar wefan yr Awdurdod www.mawwfire.gov.uk

Y buddsoddiadau sy'n cyflwyno'r risg credyd uchaf, a rheolir y rhain drwy'r Strategaeth Rheoli Trysorlys fel y disgrifir uchod. Yn y farchnad gyfredol, mae'r Awdurdod yn buddsoddi'n fewnol unrhyw arian sydd ganddo sy'n fwy na'i anghenion o ddydd i ddydd. Mae hyn yn golygu bod llai o angen benthyca ac nid oes unrhyw fuddsoddiadau ariannol allanol.

Mae benthyciadau ar gael yn hawdd i'r Awdurdod gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus; nid oes unrhyw risg sylweddol na fydd yn gallu codi'r arian i fodloni ei ymrwymiadau o dan offerynnau ariannol. Yn hytrach, y perygl yw y bydd yr Awdurdod yn gorfod ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Am fod gan bob benthyciad gyfradd sefydlog ac am nad oes unrhyw fuddsoddiadau, ni fyddai newid mewn cyfraddau llog yn cael unrhyw effaith.

Mae'r portffolio dyled yn cynnwys benthyciadau Rhandaliadau Cyfartal o Brifswm (EIP) a benthyciadau Aeddfedrwydd ac mae'r gyfradd ddyled gyfartalog yn gywerth â 3.651%.

CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN 31 MAWRTH 2015

2013/14 £000		2014/15 £000
	Cyfraniadau sy'n dderbyniadwy:	
	Cyflogwr:	
(3,332)	-Normal	(3,150)
(410)	-ymddeoliadau cynnar (salwch)	(140)
(2,121)	-aelodau	(2,376)
(5,863)		(5,666)
(118)	Trosglwyddiadau Unigol i Mewn o gynlluniau eraill	(123)
	Buddion sy'n Daladwy	
4,419	-pensiwn	4,874
1,633	-cymudiadau a buddion ymddeol cyfandaliad	3,194
182	-cyfandaliad marwolaeth	0
6,234		8,068
	Arall	
663	Pensiynau Gweddwon	330
8	Plant Dibynnol	12
4,061	Salwch ac Anaf	4,473
4,732		4,815
	Taliadau i ymadawyr ac o achos ymadawyr:	
2,400	Trosglwyddiadau unigol allan i gynlluniau eraill	1,252
7,385	Diffyg am y flwyddyn cyn cael grantiau atodol sy'n dderbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	8,346
(7,385)	Grant atodol sy'n dderbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	(8,346)
0	Swm net sy'n daladwy/yn dderbyniadwy am y flwyddyn	0

DATGANIAD ASEDAU NET FEL AR 31 MAWRTH 2015

2013/14 £000	Asedau Cyfredol:	2014/15 £000
(10,683)	Grant atodol a gafwyd gan Lywodraeth Cymru	(2,783)
7,385	Grant atodol sy'n dderbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	8,346
(3,298)		5,563
	Rhwymedigaethau Cyfredol:	
3,298	Swm sy'n ddyledus gan/(i'r) Gronfa Gyffredinol	(5,563)
0	Swm net sy'n daladwy/yn dderbyniadwy am y flwyddyn	0

NODIADAU I GYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007 ac mae'n ymdrin â Chynlluniau Pensiwn Diffoddwyr Tân 1992 a 2006 ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Talir cyfraniadau gan gyflogeion a'r cyflogwr i'r Gronfa, ac oddi yno y gwneir taliadau i bensiynwyr. Mae lefelau cyfrannu'r cyflogeion a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o dâl pensiynadwy a osodwyd yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru ac sy'n destun ailbrisiadau bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae'n gynllun heb ei ariannu heb unrhyw asedau buddsoddi ac mae unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau sy'n dderbyniadwy yn cael ei dalu gan Grantiau Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Ystyr trosglwyddiadau i'r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall i gyflogeion newydd neu bresennol, ac ystyr trosglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i gyflogeion sydd wedi gadael yr Awdurdod ac sydd wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa a'r rhain yw'r costau sydd wedi'u nodi yn y cyfrifon i'r Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad o swm y Grant Atodol sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru a thalir 80% o'r amcangyfrif ym mis Gorffennaf. Roedd amcangyfrif 2014/15 yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân a oedd am ymddeol cyn pen y flwyddyn yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd o wasanaeth; ar sail hwn wedyn gellir amcangyfrif y taliadau cymudiad a ddaw'n ddyledus a'r taliadau pensiwn ychwanegol. Yn 2014/15, ymddeolodd 24 o ddiffoddwyr tân i gyd.

Mae'r polisïau cyfrifyddu ar gyfer y Cyfrif Cronfa Bensiwn yn gyson â'r polisïau cyfrifyddu ar dudalennau 35 - 42.

Mae'r polisïau cyfrifyddu a fabwysiadwyd ar gyfer cynhyrchu Cyfrif y Gronfa Bensiwn yn unol ag arfer a argymhellir ac maent yn dilyn y rheini sy'n berthnasol i brif ddatganiadau'r Awdurdod.

Cyfraddau Cyfrannu

O dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, cyfradd gyfrannu'r cyflogwyr ar gyfer cynllun 2007 oedd 11.0% o dâl pensiynadwy gyda chyfraddau'r cyflogeion yn unol â'r bandiau tâl pensiynadwy a ddisgrifir isod:

Band Tâl Pensiynadwy	2014/15 Cyfradd Gyfrannu %
Hyd at a chan gynnwys £15,000	8.5
Mwy na £15,000 a hyd at a chan gynnwys £21,000	9.1
Mwy na £21,000 a hyd at a chan gynnwys £30,000	9.6
Mwy na £30,000 a hyd at a chan gynnwys £40,000	9.9
Mwy na £40,000 a hyd at a chan gynnwys £50,000	10.1
Mwy na £50,000 a hyd at a chan gynnwys £60,000	10.2
Mwy na £60,000 a hyd at a chan gynnwys £100,000	10.5
Mwy na £100,000 a hyd at a chan gynnwys £120,000	10.8
Mwy na £120,000	11.1

Ar gyfer cynllun 1992, cyfradd gyfrannu'r cyflogwyr oedd 21.3% o dâl pensiynadwy gyda chyfraddau'r cyflogeion yn unol â'r bandiau tâl pensiynadwy a ddisgrifir isod:

Band Tâl Pensiynadwy	2014/15 Cyfradd Gyfrannu %
Hyd at a chan gynnwys £15,000	11.0
Mwy na £15,000 a hyd at a chan gynnwys £21,000	11.9
Mwy na £21,000 a hyd at a chan gynnwys £30,000	12.9
Mwy na £30,000 a hyd at a chan gynnwys £40,000	13.2
Mwy na £40,000 a hyd at a chan gynnwys £50,000	13.5
Mwy na £50,000 a hyd at a chan gynnwys £60,000	13.7
Mwy na £60,000 a hyd at a chan gynnwys £100,000	14.1
Mwy na £100,000 a hyd at a chan gynnwys £120,000	14.5
Mwy na £120,000	15.0

Nid yw Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn ystyried rhwymedigaethau am bensiynau a buddion eraill ar ôl diwedd y cyfnod am mai'r Awdurdod sy'n gyfrifol am hyn. Mae manylion y rhwymedigaethau pensiwn tymor hir ar gael yn Nodyn 40 i'r datganiadau ariannol craidd (£442.301m ar 31 Mawrth 2015 a £401.581m ar 31 Mawrth 2014).